

Edistysseuroista kotiseuturakkauteen

Merikarvian sivistys- ja yhdistyselämää vuosien 1882–2013 välillä

Hanna Paasikoski

Pro gradu -tutkielma

Turun yliopisto

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma

Kulttuuriperinnön tutkimus

Lokakuu 2017

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteidentutkimuksen laitos / Humanistinen tiedekunta

PAASIKOSKI, HANNA: Edistysseuroista kotiseuturakkauteen. Merikarvian sivistys- ja yhdistyselämää vuosien 1882–2013 välillä.

Pro gradu, 69 s., 1 liites.
Kulttuuriperinnön tutkimus,
Lokakuu 2017

Tämä tutkimus luo katsauksen Merikarvian sivistys ja yhdistyselämään vuosien 1882–2013 väliin rajoittuvan ajanjakson ajalta. Tarkastelen Merikarvian yhdistyskenttää ja siellä tapahtuneita muutoksia peilaten niitä eri historian tapahtumiin ja ajanjaksoihin. Tavoitteena on selvittää, millaisia yhdistyksiä Merikarvialla on toiminut. Lisäksi pyrin tutkimaan, millaista kulttuuriperintöä yhdistykset ovat vaalineet ja välittäneet jäsenilleen.

Aineistona tutkimuksessa on käytetty tutkittavien yhdistysten – Merikarvian Nuorisoseuran, Merikarvian Innon, Merikarvian V.P.K:n, Merikarvian Reserviupseerikerhon, Lauttijärven Marttojen ja Merikarvia-seuran – arkistoituja pöytäkirjoja. Lisäksi olen käyttänyt tutkimuskirjallisuutta kontekstualisoidakseni tutkittavaa ajanjaksoa.

Tutkimustulos osoittaa, että Suomen historian tapahtumat ovat vaikuttaneet merkittävästi Merikarvian yhdistyselämään. Autonomian aika, itsenäistyminen ja sitä seurannut sisällissota, toinen maailmansota, muuttoliike maalta kaupunkeihin, sekä viimeisten vuosikymmenien aikana noussut kiinnostus omaa kotiseutua kohtaan näkyvät myös Merikarvialla perustetuissa ja toimivissa yhdistyksissä. Lisäksi nämä tapahtumat ovat myös vaikuttaneet siihen, millaista kulttuuriperintöä yhdistykset jäsenilleen ovat välittäneet.

Tutkimus valottaa Merikarvian yhdistyselämää ja siinä tapahtuneita muutoksia. Lisäksi se herättää kiinnostuksen jatkotutkimuksen tekemiseen – niin laajamittaisesti Merikarvian, kuin myös muiden Suomen kuntien osalta.

Asiasanat:

Merikarvia, aineeton kulttuuriperintö, kotiseutuyhdistys, kulttuuriperintö, martat, nuorisoseura, perinne, reserviupseeri, urheiluseura, vapaapalokunta, yhdistystoiminta

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
1.1. Tutkimuskysymykset	3
1.2. Tutkimusaineisto ja kirjallisuus	3
1.3. Keskeiset käsitteet	5
1.4. Tietoa Merikarviasta	7
2. Ensimmäiset yhdistykset syntyvät	8
2.1. Merikarvian Nuorisoseura	9
2.1.1. Sivistystä kaikelle kansalle	11
2.1.2. Kolmas elvytys	13
2.1.3. Henkistä ja ruumiillista kasvatusta	16
2.1.4. Kuorolaulua ja musiikkia	20
2.2. Merikarvian Into ry	22
2.2.1. Seurojen yhdistäminen	25
2.2.2. Mericamping	27
2.2.3. Maailmanennätys	29
2.3. Merikarvian V.P.K. ry	34
2.3.1. Uusi V.P.K.	38
3. Sotien jälkeen	40
3.1. Merikarvian Reserviupseerikerho	40
3.1.1. Naisjaoston perustaminen	43
3.2. Lauttijärven Martat	45
3.2.1. Aktiivista toimintaa	48
4. Kotiseurakkaus	51
4.1. Merikarvia-seura ry	51
4.1.1. Aihetta juhlaan	53
5. Yhdistykset kulttuuriperinnön vaalijoina	55
5.1. Edistysseurat ihmisten kaitsijoina	55
5.2. Yhteistyötä yli yhdistysrajojen	58
5.3. Huvitoimikuntien rooli	61
5.4. Katse tulevaisuuteen	62
6. Lähteet	64
7. Liitteet	70

1. Johdanto

Suomen alueen siirtyminen Ruotsin hallinnon alaisuudesta osaksi Venäjää, ja 1800-luvun lopulla tapahtunut sääty-yhteiskunnan murentuminen loivat pohjan uudelleenlaiselle yksilöitä korostavalle yhteiskunnalle. Ihmisille tuli mahdolliseksi luoda uusia suhteita yli vanhojen säätyrajojen. Samaan aikaan aatteiden pohjalta organisoitujen yhteisöjen keskuudessa alkoi nousta esiin ajatus kansasta ja kansallisuudesta. ¹

1800-luvun lopulla Suomen talous lähti voimakkaaseen nousuun. Teollistuminen käynnistyi toden teolla ja myös perinteinen elinkeino maatalous koki muutoksia aiempaa tehokkaampien tuotantotapojen myötä. Vähitellen lihasvoima sai väistyä koneiden tieltä ja peltojen tuottavuutta pyrittiin parantamaan lannoittamalla. Ruis sai antaa tilaa kauralle, kun yksipuolisen leipäviljanviljelyn rinnalle nousivat rehun tuotanto sekä karjan kasvattaminen. Myös kalastus koki muutoksen 1800-luvun lopulla, kun perinteisten pyyntitapojen sijaan alettiin käyttää ajoverkkoja (eli räähkipyyntiä) sekä isoverkkoa. Merikarvialla kalastajien määrä kasvoi ja kunnasta tulikin 1800-luvulla valtakunnallisesti merkittävä kalastuskeskus, jossa kalanpyynnin ympärille kehittyi kalan säilytykseen ja kuljettamiseen liittyvää teollisuutta. ²

Teollistumisen mukanaan tuoma säännöllinen työaika ja maanviljelyn tehostuminen lisäsivät ihmisten vapaa-ajan määrää 1800-luvulla. Lisääntynyt vapaa-aika toi mukanaan huolen siitä, miten tavalliset kansalaiset tätä uutta vapaa-aikaansa käyttävät. Ihmiset haluttiin ohjata alkoholin, tappeluiden ja siveettömyyksiä ääreltä itsensä kehittämisen pariin.

Kansakoululaitoksen synty 1850-luvun lopulla, tästä johtunut talonpoikaisväestön sivistyminen sekä runsas kansakouluopettajisto, loivat pohjan ensimmäisten yhdistysten perustamiselle 1880-luvulla ³. Lähes kaikkien 1800-luvulla perustettujen yhdistysten tarkoituksena oli ohjata ihmisiä sivistävien, kehittävien ja siveellisten toimintojen pariin. Yhdistykset määrittivät säännöissään hyvin pitkälle sen, miten niiden jäsenten tuli käyttäytyä – niin yhdistysten omissa tilaisuuksissa.

---

¹ Kansa liikkeessä, Miten suomalaisista tuli suomalaisia? 1989, 5–6.

² Heino, 1980, 129–131.

³ Numminen, 1961/2011, 26–27.

sisä, kuin niiden ulkopuolellakin. Luotiin eräänlainen kuva ihanne ihmisestä, jollaiseksi kaikki haluttiin kasvattaa. Raittius, isänmaanrakkaus ja itsensä kehittäminen nousivat keskeisiksi tavoitteiksi eri yhdistysten piirissä. Kenties selkein esimerkki tällaisesta edistysyhdistyksestä on Nuorisoseuraliike, joka levittäytyi varsin nopeasti kaikkialle Suomeen. Liike sai alkunsa Etelä-Pohjanmaalta, jonne perustettiin Suomen ensimmäinen Nuorisoseura vuonna 1882 ⁴.

Tämän Pro gradu -tutkielman tarkoituksena on tarkastella Merikarvialaista sivistys- ja yhdistyselämää 1800-luvun lopulta vuoteen 2013 asti. Aikarajaukseen vaikutti merkittävästi se, että ensimmäinen Merikarvialla kotipaikkaansa pitänyt yhdistys aloitti toimintansa vuonna 1882. Toisaalta myöhäisin tutkimuskohteekseni valitsema yhdistys vietti merkkivuotta vuonna 2013, joten tämä tuntui luontevalta aikarajaukselta tutkimuksen kannalta. Eri yhdistysten ja niiden toiminnan kautta pyrin peilaamaan suomalaisessa yhteiskunnassa tapahtuneita muutoksia, sekä eri ajanjaksojen vallitsevia ihanteita. Tutkielma on osa Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelman Merikarvian historiahanketta, jonka tarkoituksena on tuottaa Merikarvian historiateos.

Tutkimus etenee kronologisesti, sillä se on selkeä keino esittää historian tapahtumia, joissa mennyt aina vaikuttaa tuleviin tapahtumiin. Olen jakanut tutkimuksen viiteen eri ajanjaksoon, joilla jokaisella on omaleimaiset piirteensä, ja jotka heijastuvat myös yhdistystoimintaan. Jokaisen ajanjakson kohdalla käsittelen yhdistyksiä, jotka ovat tyypillisiä esimerkkejä oman aikakautensa yhdistyselämästä. Olen rajannut tutkimukseni piiristä pois puhtaasti puoluepoliittiset sekä uskonnolliset yhdistykset.

Lähdin tekemään tutkimusta Merikarviaan liittyen, sillä vaikka oma sukuni on Merikarvialta kotoisin, en etukäteen tiennyt Merikarvian historiasta juuri mitään. Halusin päästä kurkistamaan kunnan historiaan ja tutustumaan lähemmin siihen, millaista kuntalaisten elämä on Merikarvialla ollut 1800-luvun lopulla ja miten se on muuttunut lähemmäs nykyhetkeä tultaessa. Tiedostan läheisen suhteeni Merikarviaan samoin kuin sen, että nimeni ja sukujuuren saattavat vaikuttaa tutkimuksen tekoon ja tutkimustuloksiin positiivisesti tai negatiivisesti. Pyrin

---

⁴ Numminen 1961/2011, 116.

käsittämään tutkimusaineistoa objektiiviseksi ja tiedostan läheisen suhteeni tutkittavaan kuntaan sekä osaan sen asukkaista.

1.1. Tutkimuskysymykset

Tutkimukseni pääkysymyksenä on selvittää, millaisia yhdistyksiä Merikarvialla on toiminut vuodesta 1882 lähtien aina vuoteen 2013 asti. Hypoteesini on, että Merikarvialle on aluksi perustettu samanlaisia kansansivistystä edistäviä yhdistyksiä, kuin muuallekin Suomeen. Lisäksi arvelen, että Suomen mittakaavassa suuret tapahtumat – kuten itsenäistyminen, sodat, talouskasvu ja muuttoliike maaseudulta kaupunkeihin – ovat vaikuttaneet siihen, millaisia yhdistyksiä Merikarvian kuntaan on kulloinkin perustettu.

Sivukysymyksenäni on tarkastella millaista kulttuuriperintöä yhdistykset ovat vaalineet ja välittäneet jäsenilleen. Pyrin tässä tutkimuksessa selvittämään eri yhdistysten käsityksiä siitä, mikä perintö on kulloinkin nähty arvokkaaksi ja näin ollen säilyttämisen arvoiseksi. Toisin sanoen pyrin tutkimaan eri yhdistysten kulttuuriperintöprosesseja, joiden kautta kenties tavallisista ja arkipäiväisistä asioista on muodostunut kulttuuriperintöä.

1.2. Tutkimusaineisto ja kirjallisuus

Aloitin oman Pro gradu -tutkimukseni tekemisen kartoittamalla Merikarvialla toimineita yhdistyksiä. Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämästä yhdistysrekisteristä sellaisia löytyi 145 kappaletta, mutta tutkimuksen aikarajauksen sekä uskonnollisten ja puhtaasti puoluepoliittisten yhdistysten poisjättämisen jälkeen jäljelle jäi 102 yhdistystä. Yhdistysten varsinainen perustamisvuosi ei läheskään aina ollut sama kuin sen rekisteröintivuosi. Tästä johtuen yhdistysten todellisen iän selvittäminen yhdistysrekisteristä ei onnistunut, vaan jokaisen yhdistyksen kohdalla perustamisen ajankohta oli selvitettävä kyseisen yhdistyksen arkistosta. Esimerkiksi vanhin Merikarvialainen yhdistys, joka yhdistysrekisteristä löytyy, on Merikarvian Nuorisoseura ry, joka on rekisteröity ensimmäisen kerran yhdis-

tysrekisteriin 11.12.1920. Merikarvian Nuorisoseura on kuitenkin perustettu jo vuonna 1882.

Olemassa olleiden ja yhä toimintaansa jatkavien yhdistysten etsiminen osoittautui haastavaksi. Merikarvialta löytyy kunnan internetsivujen mukaan yksitoista kylätoimikuntaa, joista vain yksi on rekisteröity yhdistys. Merikarvialaisesta yhdistystoiminnasta vain osa siis on yhdistysrekisteriin rekisteröityjä yhdistyksiä. Osa taas on rekisteröityjen yhdistysten kaltaisia yhdistyksiä tai seuroja, jotka saattavat olla hyvinkin pitkäikäisiä, mutta joilla ei välttämättä ole minkäänlaista arkistomateriaalia kerrytettynä yhdistyksen tai seuran toiminnasta – tai jos on, sen etsiminen yksityisten henkilöiden hallusta on haastavaa. Rekisteröityjen yhdistysten tutkiminen on suhteellisen helppoa, sillä yhdistyslaki määrää yhdistyksen toiminnasta ja toiminnan ylös kirjaamisesta ⁵.

Rekisteröimättömien yhdistysten, kerhojen tai seurojen jäljille pääseminen on todella haasteellista, jos yhdistysten toiminnasta ei ole olemassa minkäänlaisia kirjallisia lähteitä. Tästä johtuen päädyin pro gradu tutkielmassani käsittelemään vain sellaisia yhdistyksiä, jotka ovat löydettävissä Merikarvian kunnan arkistosta tai Merikarvian kotiseutuarkistosta. Olen siis valinnut tutkittavaksi sellaisia yhdistyksiä, joilla on arkistoituna pöytäkirjoja tai muuta yhdistyksen toimintaa valottavaa materiaalia. Varsin monet Merikarvialla toimineet yhdistykset ovat keränneet todella tarkasti materiaalia toiminnastaan ja tuoneet sen säilytettäväksi Merikarvian kunnantalolla sijaitsevaan Kotiseutuarkistoon. Arkistomateriaalia löytyi yleensä yhdistyksen perustamisesta lähtien, vaikka yhdistys olisi rekisteröity vasta vuosia perustamisen jälkeen.

Innokkaat historianharrastajat ovat jo melko pitkään kirjoittaneet historiikkeja eri yhdistyksistä. Usein yhdistykset ovat halunneet julkaista toiminnastaan kertovan historiikin jonkin juhluvuoden kunniaksi. Näitä historiikkeja on myös saatettu täydentää, kun yhdistys on toiminnassaan saavuttanut uusia merkkipaaluja. Myös tutkimuskirjallisuutta yhdistyksistä, jotka ovat merkittävällä tavalla vaikuttaneet Suomalaisen yhteiskunnan muovautumiseen tai oman kotiseutunsa väestön elämään, on löydettävissä melko runsaasti. Tästä hyvänä esimerkkinä voi mainita Jaakko Nummisen kolmeosaisen teoksen *Yhteisön voima. Nuorisoseu-*

---

⁵ Yhdistyslaki, 1989, <<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>>.

raliikkeen historia, synty ja kasvu. Sen sijaan yhdellä paikkakunnalla tai alueella esiintyneisiin erilaisiin yhdistyksiin keskittyvää tutkimusta en ole vielä onnistunut löytämään.

Ymmärtääkseni paremmin miksi ja millaiseen yhteiskuntaan ensimmäiset yhdistykset syntyivät, taustoitin tutkimusta tutustumalla Suomen autonomian aikaa käsittelevään tutkimuskirjallisuuteen. Tässä minua auttoivat erityisesti Virve Riikosen toimittama *Valistuksesta tietämisyhteiskuntaan*, sekä Timo Soikkasen toimittama *Taistelu autonomiasta: perustuslait vai itsevaltius?* Aivan ehdoton apu on ollut Alapuron, Liikasen, Smedsin, sekä Steniuksen toimittama teos *Kansa liikkeessä*, josta olen tämän tutkimuksen tekemiseen käyttänyt kymmentä artikkelia sekä esipuhetta.

Merikarvian kunnan historiaan tutustuakseni luin Ismo Heervän julkaiseman *Merikarvian kirkonkylän taloudellinen kehitys vuosina 1860-1940*, joka on Turun yliopiston kylätutkimusryhmän julkaisu. Lisäksi Heervän toimittamassa teoksessa *Muuttuva kylä* oli kuusi Merikarviaan liittyvää artikkelia, joita käytin kunnan historiaan, elinkeinoihin ja erityisesti Ylikylään – joka on tänäkin päivänä kunnan keskus – tutustuakseni.

1.3. Keskeiset käsitteet

Kulttuuriperintö on haasteellinen käsite määrittelylle, sillä se voi laajimmillaan kattaa kaiken ihmisen toiminnan. Tämän tutkimuksen kannalta relevantti määritelmä kulttuuriperinnölle, on kuitenkin hieman rajatumpi. Määrittelen kulttuuriperinnöksi sellaiset menneisyydestä periytyvät aineelliset ja aineettomat jäljet, joita eri yksilöt tai yhteisöt ovat halunneet vaalia, sillä näillä jäljillä on erityistä merkitystä tietyn ihmisen, yhteisön tai paikan identiteetille.⁶

Kulttuuriperintöprosessiksi kutsutaan sitä tapahtumasarjaa, jossa yksilö tai yhteisö tietoisesti päättää valita jonkin menneisyyden jäljen säilyttämisen ar-

---

⁶ Tuomi-Nikula, Haanpää & Kivilaakso 2013, 14–16.

voiseksi.⁷ Tällaisia voivat olla esimerkiksi eri yhdistysten vaalimat vuotuiset perinteet, kuten juhlat, urheilutapahtumat tai vaikka myyjäiset.

Rekisteröidyllä yhdistyksellä tarkoitetaan sellaista yhdistystä, jolla on oikeuskelpoisuus. Se voi siis esimerkiksi hankkia nimiinsä omaisuutta, solmia sopimuksia, tehdä kauppoja, kerätä lahjoituksia ja rahaa, sekä järjestää julkisia huvitilaisuuksia ja arpajaisia. Yhdistyksen oikeuskelpoisuus alkaa siitä päivästä, kun se on rekisteröity yhdistysrekisteriin ja päättyy sinä päivänä, kun yhdistys poistetaan rekisteristä. Rekisteröidyn yhdistyksen tulee toimia sääntöjensä mukaisesti, sekä noudattaa yhdistyslakia. Lisäksi rekisteröidyllä yhdistyksellä on oltava kokouksella valittu hallitus ja tilintarkastaja. Kaikilla yhdistyksen jäsenillä on oltava oikeus osallistua yhdistyksen päätöksentekoon. Yhdistyksen toiminnasta on myös pidettävä huolellista kirjanpitoa.⁸

Rekisteröimättömällä yhdistyksellä tarkoitetaan sellaista yhdistystä, jolla ei ole oikeuskelpoisuutta. Yhdistys ei siis voi hankkia omaisuutta nimiinsä, solmia sopimuksia tai olla mukana asianosaisena oikeuskäsittelyssä. Suomen laissa on määritelty yhdistymisvapaus, eli rekisteröimätön yhdistys on täysin lainmukainen. Jos yhdistyksen toiminta on vapaamuotoista, eikä sillä ole juurikaan rahoitusta, voi se varsin hyvin toimia rekisteröimättömänä yhdistyksenä.⁹

Edistysseuraksi kutsun tässä tutkielmassa sellaisia yhdistyksiä ja seuroja, joiden tehtävänä oli kansan sivistäminen ja ihmisten henkinen ja ruumiillinen kehittäminen. Tällaiset yhdistykset olivat hyvin tavallisia Suomessa 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa.

Urheiluseura on sellainen yhdistys – rekisteröity tai rekisteröimätön – jonka tarkoituksena on tarjota jäsenilleen mahdollisuus urheilun harrastamiseen.

---

⁷ Sivula 2013, 161–163.

⁸ Rekisteröity yhdistys 2017, <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroity_ ja_rekisteroimaton_yhdistys/rekisteroity_ ja_rekisteroimaton_yhdistys.html>.

⁹ Rekisteröimätön yhdistys 2017, <https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroity_ ja_rekisteroimaton_yhdistys/rekisteroimatonyhdistys.html>.

Martta on yleisnimitys sellaisesta henkilöstä, joka on jonkin marttayhdistyksen jäsen. Marttayhdistysten jäsenet käyttävät itsestään myös nimitystä *Martta*.

1.4. Tietoa Merikarviasta

Merikarvian kunta (ruotsiksi Sastmola) sijaitsee Länsi-Suomessa, Satakunnan maakunnassa, noin 50 kilometriä Porista pohjoiseen. Kunta sijaitsee Satakunnan ja Pohjanmaan maakuntien rajalla, jossa kulkee myös kieliraja. Pohjanmaan puolella sijaitseva Kristiinankaupunki on enemmistöltään ruotsinkielinen kunta, kun taas Merikarvialla enemmistö kunnan asukkaista on suomenkielisiä. Muut Merikarvian ympäröivät kunnat ovat Siikainen, Pomarkku ja Pori. Lännessä kunta rajoittuu Itämereen.

Merikarvia on yksi Satakunnan rannikkokunnista, ja sillä onkin yhteenlaskettua rantaviivaa noin 450 kilometriä. Saaria Merikarvialla on yhteensä 1200 kappaletta. Kunnan kokonaispinta-ala on 1246,25 km² josta kuivanmaan osuus on vain 450,66 km².¹⁰ Asukkaita Merikarvialla on Tilastokeskuksen mukaan 31.12.2016 ollut 3 169 henkeä¹¹.

---

¹⁰ Tilastotietoa Merikarviasta 2017, <<http://www.merikarvia.fi/?p=info/tilastotietoja>>.

¹¹ Väkiluku sukupuolen mukaan alueittain sekä väestömäärän muutos 31.12.2016 2017, <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/010_vaerak_tau_123.px/table/tableViewLayout1/?rxid=bf96de50-fc0c-49c2-b04c-98825ab1be17>.

2. Ensimmäiset yhdistykset syntyvät

Vuosien 1808–1809 välisenä aikana käydyn sodan seurauksena Suomi oli siirtynyt Ruotsin vallan alta osaksi Venäjää. Keisari Aleksanteri I myönsi Suomelle autonomian eli itsehallinnon. Tällä keinolla hän pyrki rauhoittamaan tilannetta Suomen sisällä ja saamaan suomalaiset lojalleiksi alamaiseksi, sekä ennen kaikkea irtautumaan Ruotsista ja kääntämään katseensa kohti uutta emämaata, Venäjää.¹² Itsehallintoaseman antamista Suomelle puolsi myös ruotsalaista perua ollut hallintomenettely ja perustuslakien toimivuus sekä se, että Venäjällä oli samaan aikaan käynnissä oma hallinnon uudistus. Suomen hallinnolliset olot tarjosivatkin hyvän mallin koko keisarikunnan tulevaisuuden hallintorakenteeksi.

13

Suomen sivistyneistö puhui 1800-luvun alussa vielä pääsääntöisesti ruotsia. Kansallisromantiikan myötä suhde suomenkieleen alkoi kuitenkin muuttua ja vähitellen sen käyttö myös sivistyneistön piirissä alkoi yleistyä. Samalla kiinnostus kansalliseen historiaan ja erityisesti muinaishistoriaan kasvoi. Suomelle ja suomalaisille haluttiin rakentaa kunniakas varhaishistoria. Historioitsijat alkoivatkin tutkia ensimmäistä kertaa Suomea omana valtiollisena kokonaisuutenaan, eikä vain osana Ruotsia tai Venäjää.¹⁴ Samalla esiin nousi ensimmäistä kertaa ajatus Suomesta valtiona ja suomalaisista kansana. Tätä ajatusta ruokitettiin, kehitettiin ja kannatettiin laajalti ympäri Suomea perustettujen yhdistysten keskuudessa.

1800-luvun alussa Suomen yhdistysliikkeen toiminta oli varsin hiljaista, eikä radikaaleja ääriliikkeitä ollut muodostunut. Maan ainoat yhdistykset oli perustettu suurimpiin kaupunkeihin ja tärkeimpiin asutuskeskittyymiin. Pelkona oli kuitenkin, että yhdistykset saattaisivat nousta uhkaamaan vallalla ollutta hallintoa ja järjestystä, kuten Euroopassa oli käynyt. Siksi hallitus päätti vuonna 1849 säätää lain, jonka mukaan kaikkien perustettujen ja perustettavien yhdistysten oli jätettävä sääntönsä hallitsijan vahvistettavaksi.¹⁵

---

¹² Soikkanen 2009, 91.

¹³ Tommila 2008, 79.

¹⁴ Soikkanen 2009, 101–102, 107.

¹⁵ Alapuro & Stenius, 1989, 29–30.

2.1. Merikarvian Nuorisoseura

1800-luvun lopulle tultaessa säätyjärjestelmä alkoi Suomessa heiketä ja kyläyhteisössä näkyä hajoamisen merkkejä. Uudenlaiset edistysseurat, jotka tarjosivat nuorisolle siveellistä ja kasvattavaa toimintaa, syntyivät yhdistämään hajoavaa kansaa. Tärkeimpiä edistysseuroja olivat ympäri maata toimineet nuorisoseurat. Aluksi nuorisoseurat olivat erittäin suosittuja vauraan Etelä-Pohjanmaan alueella, jossa nuorisoseuratoiminta korvasi puukkojunkkarien tappelukulttuurin. Etelä-Pohjanmaalta liike vähitellen lähti leviämään muualle Suomeen¹⁶ ja alueen vahva vaikutus näkyi selvästi myös Merikarvian Nuorisoseuran historiassa.

Merikarvian Nuorisoseuran perustava kokous pidettiin joulukuun 6. päivänä vuonna 1881. Kokous alkoi raittiutta käsittelevällä luennolla, jonka piti kanttori Sandberg. Tämän jälkeen ylioppilas Arvi Tommila esitteli nuorisoseuran toimintaa ja vielä samassa kokouksessa päätettiin myös asettaa toimikunta syntyneen Merikarvian Nuorisoseuran sääntöjä laatimaan.¹⁷ Varsinainen perustava kokous pidettiin kesäkuun kuudentena päivänä vuonna 1882, jolloin seuran puheenjohtajaksi valittiin A. Tommila.¹⁸ Yhdistysrekisteriin seura rekisteröitiin joulukuun 11. päivä vuonna 1920¹⁹. Varsinaisessa perustavassa kokouksessa nuorisoseuran tarkoitusta luonnehdittiin seuraavasti:

”Merikarvian Nuorisoseuran tarkoitus on herättää ja vireillä pitää kansassa ja erittäinkin sen nuorisossa isänmaanrakkauden elähtämää sivistyksen ja valistuksen harrastusta ja lainkuuliaisuutta. Tätä tarkoitusta koettaa seura täyttää hankkimalla tilaisuutta tietojen kartuttamiseen ynnä yhteisiin jalostuttaviin keskusteluihin ja hu-

---

¹⁶ Alapuro & Sulkunen 1989, 154.

¹⁷ Pöytäkirja kokouksesta, joka nuorisoseuran perustamiseksi Merikarvialla pidettiin Merikarvian Ylikylässä ent. Markun talossa joulukuun 27 p. 1891, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

¹⁸ Pöytäkirja Merikarvian nuorisoseuran varsinaisesta perustavasta kokouksesta, joka pidettiin Ali-Knuusin talossa Merikarvian Ylikylässä kesäkuun 6p. 1882, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

¹⁹ Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016.

veihin, edistämällä itsenäistä toimintakykyä, sekä kansallista ja kristillis siveellistä yhteishenkeä ja harrastamalla raittiutta.”²⁰

Ensimmäisen toimintavuotensa aikana seuran johtokunta kokoontui viisi kertaa ja yleisiä kokouksia pidettiin kaksi. Tarkoituksena oli järjestää iltamia ja perustaa lukutupia, mutta seuran toimintaa ei kuitenkaan kunnolla saatu käynnistettyä. Pöytäkirjassa onkin tästä syystä usean vuoden tauko, mikä viittaa siihen, että Nuorisoseuran toiminta pysähtyi aina vuoteen 1900 asti, jolloin seura päätettiin herättää henkiin ja Merikarvian Nuorisoseura päätettiin perustaa uudelleen. Uudelleen henkiin herätetyn Nuorisoseuran puheenjohtajaksi valittiin H. Louko ja varapuheenjohtajaksi A. Norrågel.²¹ Toimintansa ensimmäiset vuodet Merikarvian Nuorisoseura kuului Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseurain liittoon toimien sen haaraosastona.²² Tämä johtui siitä, että Satakunnassa ei ollut vielä omaa keskusseuraa. Vasta vuonna 1915 Merikarvian Nuorisoseura siirtyi Pohjois-Satakunnan Nuorisoseurain Liittoon²³.

Santeri Alkio nousi Nuorisoseuraliikkeen johtohahmoksi 1890-luvulla ja hänen laatimansa ohjelma loi pohjan nuorisoseurojen toiminnalle vielä pitkälle 1900-luvun alkuvuosikymmenille. Nuorisoseuraliike oli ”suomenkielinen ja suomenmielinen”, mikä tarkoitti sitä että ruotsinkielisten paikkakuntien vastaavat yhdistykset jäivät sen ulkopuolelle. Liikkeen perusajatuksia oli tarjota jäsenilleen kasvattavaa, siveellistä ja hyveellistä toimintaa. Myös sääty-yhteiskunnasta luopuminen oli liikkeen keskeinen ohjelmakohta, sillä ihmisten keskinäinen ”veljeys” ei Nuorisoseuraliikkeen mukaan päässyt toteutumaan säätyjärjestelmästä johtuen. Liikkeen tarkoituksena oli myös antaa poliittista kasvatusta, vaikka se piti-kin itseään epäpoliittisena. Alkion omaksuma perustuslaillinen kanta politiikassa – jonka myös nuorisoseurat omaksuivat – johti nuorisoliikkeen epäsuosioon ve-

---

²⁰ Pöytäkirja Merikarvian nuorisoseuran varsinaisesta perustavasta kokouksesta, joka pidettiin Ali-Knuusin talossa Merikarvian Ylikylässä kesäkuun 6p. 1882, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

²¹ Pöytäkirja, tehty Merikarvian nuorisoseuran toista kertaa perustavassa kokouksessa Ylikylän uudella kansakoululla syyskuun 16 p:nä 1900, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

²² Pöytäkirja Merikarvian nuorisoseuran varsinaisesta perustavasta kokouksesta, joka pidettiin Ali-Knuusin talossa Merikarvian Ylikylässä kesäkuun 6p. 1892, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

²³ Seppälä 1984, 1.

näläisen hallinnon silmissä. Tämän seurauksena vuosien 1899 ja 1901 välisenä aikana vain harva uusi yhdistys sai perustamisluvan.²⁴

Merikarvian Nuorisoseuran toiminnan elvyttäminen vuonna 1900 oli mahdollista, sillä seura ei koskaan virallisesti lakkautettu, eli sen perustamiselle ei vaadittu uutta lupaa kenraalikuvernööriltä. Henkiinherättämisen jälkeen Nuorisoseuran toiminta oli 1900-luvun alussa varsin vireää, vaikka alun valtaisa innostus kanto vain ensimmäisen toimintavuoden yli²⁵. Esimerkiksi vuonna 1902 kokouksia järjestettiin säännöllisesti ja iltamien ja arpajaisten lisäksi seura sai kenraalikuvernöörin luvalla järjestää tanssit vuosijuhlissaan. Puheita ja esitelmiä pidettiin seuran eri tilaisuuksissa yksitoista ja näytelmiä esitettiin neljä. Helmikuussa Nuorisoseura järjesti hiihtokilpailut ja seuran oma sanomalehti Räiske ilmestyi kymmenen kertaa. Seuran alaisuudessa toimivat lisäksi ompelijaosto ja laulukunta, ja se hankki käyttöönsä taikalyhdyn (lanterna magican) yhdessä Merikarvian raittiusseuran kanssa.²⁶ Nuorisoseuroille tyypilliset arvot sekä isänmaallisuus tulevat hyvin ilmi Merikarvian nuorisoseuran ”esimiehen” Emili Nordlundin kirjoituksessa vuosikertomuksen lopussa.

”Näin toimintavuotta päättäessä, toista aloittaessa voi kuitenkin toivoa, että nouseva vuosi taasen luo uutta voimaa ja intoa pitäjämme nuorison rientoihin kokoamaan pienet kortensa siihen suureen kekkoon, mikä vuosittain on oleva maansa tulevaisuuden toiveen, nuorison tehtävä voidakseen säilyttää esi-isiltä perityn olemassaolon velvollisuuden ja kehittääkseen sitä hyvän tiellä. Älkäämme antako tämän toiveen pettyä meidän suhteemme.”²⁷

2.1.1. Sivistystä kaikelle kansalle

---

²⁴ Alapuro & Sulkunen 1989, 154–155.

²⁵ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1902, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

²⁶ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1902, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

²⁷ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1902, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

Vuonna 1903 Merikarvian Nuorisoseura päätti hankkia itselleen oman talon, jossa seura pystyi järjestämään toimintaansa. Vielä saman vuoden aikana Nuorisoseura hankki itselleen talon Merikarvian Alakylästä, ja se sai nimekseen Suvantola. Vuoden 1903 vuosikokous päästiin myös pitämään ”oman kurkhirren alla”. Tupaantuliaisia vietettiin tammikuussa 1904 ja samana vuonna hankittiin taloon myös piano. Oman talon hankkimisen myötä seuran tarjoama harrastustoiminta helpottui merkittävästi ja sai myös uutta puhtia. Jäseniä Merikarvian Nuorisoseurassa oli vuonna 1904 yhteensä 86. Heistä naisten osuus oli 40 ja miesten 46. Jäseniltään Nuorisoseura peri vuosimaksun, joka oli 50 pennin suuruinen. Jäsenmaksuista kerätyillä varoilla rahoitettiin seuran toimintaa.²⁸

Myös Nuorisoseuroille tyypillinen ihmisiä sivistävä toiminta laajentui vuonna 1904²⁹, kun Merikarvian Nuorisoseura päätti perustaa lainakirjaston. Seuran pyrkimys sivistää kaikkea kansaa näkyi muun muassa siinä, että kirjoja saivat lainata myös muut kuin Nuorisoseuran jäsenet. Toki lainaajien oli oltava yli 15-vuotiaita, luotettavia henkilöitä. Jos lainaaja oli seuralle ennestään tuntematon, oli hänen saatava takaus luotettavalta henkilöltä, jotta hän saattoi lainata teoksia kirjastosta.³⁰ Kirjaston perustamista varten seura hankki Kustannusosakeyhtiö Otavalta 28 kirjastokansiin sidottua erikirjasidosta, jotka sisälsivät yhteensä 33 eri teosta. Koska seuralla ei aluksi ollut sopivaa kirjakaappia, johon kirjat sijoittaa, päättivät seuran hallituksen jäsenet säilyttää kirjastoa seuran esimiehen, Emili Nordlundin luona.³¹ Vuoden loppuun mennessä oli kirjaston lainateosten määrä noussut viiteenkymmeneen³².

Vuoden 1904 aikana Merikarvian Nuorisoseuran hallitus kokoontui yhteensä yhdeksän kertaa ja kuukausikokouksia pidettiin 12. Vuosikokousta varten kokoonnuttiin joulukuun 6. päivänä. Jokaisen kokouksen alussa osallistujille oli tarjolla viihdyttävää ja sivistävää ohjelmaa, kuten luentoja, esitelmää, yhteislaulua tai runonlausuntaa. Kaikki tämä ohjelma oli linjassa Nuorisoseuran toiminta-

---

²⁸ Kertomus Merikarvian nuorisoseuran toiminnasta v. 1904, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

²⁹ Pöytäkirja M:an n:seuran kokouksesta Seurantalossa Toukokuun 22 p:nä 1904, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³⁰ Pöytäkirja Merikarvian nuorisoseuran kokouksesta Marraskuun 1 p:nä 1903 Alakylän Holmströmillä, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³¹ Pöytäkirja M:an n:seuran kokouksesta Seurantalossa Toukokuun 22 p:nä 1904, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³² Kertomus Merikarvian nuorisoseuran toiminnasta v. 1904, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

periaatteiden kanssa. Hallituksen ja kuukausikokousten lisäksi seuran jäsenet kokoontuivat juhlistamaan kalenterivuoden eri merkkitapahtumia. Runebergin ja Snellmanin päivinä Nuorisoseura järjesti jäsenilleen erityisen juhlan. Seuran vuosijuhlaa puolestaan vietettiin heinäkuussa tanssien, urheilukilpailujen, arpajaisien sekä voimisteluesitysten kera. Näiden lisäksi seuran järjesti vuoden aikana kuusi yleistä iltamaa, joista kaksissa se sai luvan järjestää myös tanssit. Puheita ja esitelmiä pidettiin nuorisoseuran eri tilaisuuksissa viisi. Lisäksi Nuorisoseura järjesti maaliskuussa hiihtokilpailut.³³

Nuorisoseuran keräämien jäsenmaksujen ja ompeluosaston myymien tuotteiden kerryttämästä tuotosta Merikarvian Nuorisoseura päätti lahjoittaa 30 markkaa Länsi-Suomen kansanopistolle Huittisiin. Lisäksi kesällä pidettyjen arpajaisien tuotosta seura lahjoitti 100 markkaa Merikarvian Alakylän kansakoululle, ompelukoneen hankkimista varten.³⁴ Merikarvian nuorisoseura pyrki siis oman toimintansa lisäksi tukemaan kansaa sivistävää toimintaa seuran ulkopuolella.

2.1.2. Kolmas elvytys

Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjoissa on alun innokkaiden toimintavuosien jälkeen huimia harppauksia. Esimerkiksi vuoden 1905 joulukuussa pidetyn vuosikokouksen jälkeen seuraava merkintä on marraskuulta 1909, jolloin seuran kokouksessa keskusteltiin lainakirjaston sijoittamisesta Alakylän kansakoulun tiloihin. Tähän ratkaisuun myös päädyttiin ja annettiinpa koulun opettajalle lupa säilyttää kirjakaapissa myös koulukirjoja.³⁵ Tämän yksittäisen pöytäkirjamerkinnän jälkeen on jälleen suuri ajallinen loikka, ja seuraava merkintä on Nuorisoseuran kokouksesta vuoden 1915 helmikuulta, jossa todettiin seuran toiminnassa olleen pienen tauon.³⁶

---

³³ Kertomus Merikarvian nuorisoseuran toiminnasta v. 1904, Merikarvian kotiseutuarkisto, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³⁴ Kertomus Merikarvian nuorisoseuran toiminnasta v. 1904. Merikarvian kotiseutuarkisto, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³⁵ Pöytäkirja tehty Merikarvian N:seuran kokouksessa Marraskuun 3 p. 1909, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³⁶ Pöytäkirja tehty Merikarvian Nuorisoseuran kokouksessa V.P.K. talolla 15 p:nä Helmikuuta 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

Helmikuun kokouksen alussa Etelä-Pohjanmaan Nuorisoseura liiton neuvoja Mäki piti esitelmän nuorisoseura-aatteesta sekä seuran ”tarkoituksesta yksilön ja koko kansan luonteen siveellisenä kasvattajana ja jalostajana”. Neljäkymmentä henkilöä ilmoittautui halukkaiksi seuran jäseniksi, joten Merikarvian Nuorisoseura päätettiin jälleen herättää eloon.³⁷ Samalla seura päätettiin liittää Pohjois-Satakunnan nuorisoseurojen keskusseuran eteläiseen aluepiiriin. Nuorisoseuran puheenjohtajaksi valittiin maanviljelijä R. Järvisalo, varapuheenjohtajaksi Urho Näsi ja kirjuriksi neiti Signe Sehultg.³⁸

Heti seuraavassa kuukausikokouksessa 5.4.1915 keskusteltiin lauluseuran perustamisesta Nuorisoseuran alaisuuteen.³⁹ Erillisessä laulukuo- rojen perustavassa kokouksessa tehtiin yksimielinen päätös seka- ja mieskuorojen perustamisesta toiveena, että viimeksi mainittuun liittyisivät seurassa aiemmin toimineen mieskuoron jäsenet. Kuoroihin otettiin laulajia myös seuran ulkopuolelta, mutta toivottavaa oli, että hekin liittyisivät seuran jäseniksi. Kuorosta oli mahdollista erottaa sellainen laulaja, joka oli kahdesti peräkkäin poissa harjoituksista ilmoittamatta kuoron johtajalle.⁴⁰ Merikarvian Nuorisoseuran musiikillinen toiminta kattoi kahden kuoron lisäksi torvisoittokunnan, jonka perustamisesta päätettiin toukokuussa 1915⁴¹.

Opettaja Hakosalo ehdotti nuorisoseuraa myöntämään varoja kotiseutututkimusta varten. Ehdotuksena oli esimerkiksi kartaston hankinta.⁴² Elokuussa pidetyssä kokouksessa valittiin komitea keräämään tietoja Merikarvian karttaa varten, sekä näiden tietojen lähettämiseksi Helsinkiin. Toimikuntaan kuuluivat maanviljelijä U. Näsi, opettajat Pahkala ja Levänen, rovasti H. Vegelius, maan-

---

³⁷ Pöytäkirja tehty Merikarvian Nuorisoseuran kokouksessa V.P.K. talolla 15 p:nä Helmikuuta 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³⁸ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta 1905, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

³⁹ Pöytäkirja tehty Merikarvian nuorisoseuran kuukausikokouksessa Palokunnan talolla Huhtikuun 5 p:nä 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁴⁰ Pöytäkirja tehty Merikarvian Nuorisoseuran laulukuo- rojen perustavassa kokouksessa palokunnantalolla 11 p:nä Huhtikuuta 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁴¹ Pöytäkirja tehty Merikarvian nuorisoseuran kokouksessa V.P.K. talolla 2 p:nä Toukok. 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁴² Pöytäkirja tehty Merikarvian Nuorisoseuran kokouksessa V.P.K. talolla 15 p:nä Helmikuuta 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

viljelijä F. Kouhi, insinööri I. Poijärvi, maanviljelijä J. Aitasalo, maanviljelijä Ahlroos sekä kanttori A. Santavuori. ⁴³

Merikarvian Nuorisoseuran toiminta vuonna 1915 – kolmannen henkiin herättämisen jälkeen – oli varsin tyypillistä seuran aiempiin toimintavuosiin nähden. Kuukausi- ja johtokunnankokouksia järjestettiin kumpiakin seitsemän. Myös Pohjois-Satakunnan nuorisoseurojen keskusseuran eteläisen aluepiirin vuosikokous pidettiin Merikarvian Nuorisoseuran toimesta Merikarvialla. Vuosikokouksen yhteydessä järjestettiin iltamat, joiden tuotoista puolet ohjattiin keskusseuralle. Jälleen jokaisen kokouksen alussa oli erillistä ohjelmaa, kuten puheita, esitelmiä, lausuntaa, kansantanssi- tai musiikkiesityksiä, joiden järjestämisestä vastasi erillinen huvitoimikunta. Kaikki kokoukset ja iltamat järjestettiin V.P.K:n talolla. ⁴⁴

Seuran viihteellisemmästä puolesta vastasivat viisi yleistä iltamaa sekä yksi puheiltama. Lisäksi seura järjesti elokuussa kesäiltaman, jonka kaikki tuotot (yhteensä 250 markkaa) lahjoitettiin Kankaanpään kansanopistolle. Näytelmiä seuran eri tilaisuuksissa esitettiin kuusi ja näiden lisäksi useampi kuvaelma. Vuoden 1915 aikana Nuorisoseuran yhteyteen perustettiin kaksi kuoroa – seka- ja mieskuoro – sekä torvisoittokunta. Lisäksi opettaja Hakosalon johdolla seuran jäsenillä oli mahdollisuus harjoitella ”kaunolukua ja runonlausuntaa”. Jäseniä seurassa oli yhteensä 89, joista naisten osuus oli 53 ja miesten 36. ⁴⁵ 1900-luvun alun vuosien jälkeen miesten ja naisten osuus seura jäsenistössä muuttui siis miesvoittoisesta naisenenemmistöksi.

Vuoden 1915 vuosikertomuksen lopusta voi hyvin lukea Suomen yleisen ilma-
piirin kiristymisestä. Seuran sihteeri, neiti Signe Sehultg päättää vuosikertomuksen sanoihin:

*”Mitään näkyväisempiä hedelmiä yhden vuoden toiminnasta ei ole
voitu saavuttaa. Mutta toivokaamme, että seuramme kasvaisi elin-*

---

⁴³ Pöytäkirja tehty Merikarvian Nuorisoseuran kuukausikokouksessa Palokunnantalolla elokuun 29 p:nä 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁴⁴ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁴⁵ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

*voimaiseksi aatteessaan, että se vankkana seisoi vihurienvinkussa ympärillämme ja olisi yhteisymmärryksen tyyssijana. Muista-
kaamme jokainen seuran jäsen siitä henkisestä työstä johon seuran
ohjelma meitä velvoittaa. Sen velvollisuuden tuntemisessa läh-
demme tavoittamaan vuotta 1916 niin tuntemattoman kuin tulevai-
suus meidän eteemme astuukin tänä rauhattomana aikana.”⁴⁶*

2.1.3. Henkistä ja ruumiillista kasvatusta

Ensimmäisten toimintavuosiensa aikana Merikarvian Nuorisoseura oli pyrkinyt jäsentensä henkiseen kasvattamiseen tarjoamalla sivistäviä, kristillissiveellisiä ja henkisesti kasvattavia harrastusmahdollisuuksia Merikarvian nuorisolle. Näihin harrastuksiin voidaan lukea muun muassa kuorotoiminta, runonlausunta, erilaisiin esitelmätilaisuuksiin osallistuminen sekä lainakirjaston ja lukutupien perustaminen. Raittius oli myös vaatimuksena kaikille seuran jäsenille. Henkisesti sivistävän toiminnan lisäksi Merikarvian nuorisoseura päätti kantaa kortensa kekoon myös nuorison ruumiillisesta kasvatuksesta ja hyvinvoinnista huolehtimalla.

Aikaisempina toimintavuosina Merikarvian Nuorisoseura oli kyllä järjestänyt hiihtokilpailuja ja näin ollut pienimuotoisesti ohjaamassa jäseniään henkisesti ja fyysisesti terveiden elämäntapojen äärelle, mutta varsinaista urheilutoimintaa ei seuran jäsenille tarjottu. Vuoden 1916 heinäkuussa pidetyssä kuukausikokouksessa opettaja Hakosalo nosti esiin ehdotuksen urheilutoiminnan aloittamisesta Nuorisoseuran jäsenille. Ehdotus piti sisällään ajatuksen erityisen urheilutoimikunnan perustamisesta, sekä seuran varojen ohjaamiseksi urheilutoiminnan järjestämiseksi. Samaisessa kokouksessa Hakosalon ehdotus hyväksyttiin ja Nuorisoseuran urheilutoimikuntaan valittiin Pekka Kyläkoski, Urho Näsi, Heikki Ojala, Svante Joutsenvirta sekä Väinö Hägroth. Samassa kokouksessa tehtiin päätös myöhemmin syksyllä perustaa myös naisille oma urheilutoimikunta.⁴⁷

---

⁴⁶ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta 1915, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁴⁷ Merikarvian Nuorisoseuran kuukausikokous pidettiin V.P.K:n talolla heinäkuun 4 p:nä 1916, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

Toinen täysin uusi toimintamuoto, jonka Nuorisoseura tarjosi jäsenilleen vuonna 1916, olivat kotiopintokurssit. Kurssien ohjaajana toimi opettaja Hakosalo. Innostus ja osanotto kursseille oli suurta, mutta seuran harmiksi vain yhdeksän jäsentä suoritti kurssin ja sai siitä todistuksen. Täysin uusien harrastus ja opiskelumahdollisuuksien lisäksi Nuorisoseura sai vuoden aikana 24 uutta jäsentä kasvattaen jäsenten määrän yhteensä 117:ään.⁴⁸

Vuosi 1917 oli Merikarvian Nuorisoseuran historiassa varsin hiljainen, vaikka toiminta ei täysin lamaantunutkaan. Ensimmäinen maailmansota ei vielä ollut juurikaan vaikuttanut Nuorisoseuran toimintaan, mutta Suomen itsenäistymistä seurannut kansan jyrkkä kahtia jakautuminen ja sisällissodan uhka hiljensivät toimintaa huomattavasti aikaisempiin vuosiin verrattuna. Seuran kirjuri Artturi Rosnell kuvaa tuntojaan 27. tammikuuta 1918 kirjoittamassaan vuoden 1917 vuosikertomuksen alussa seuraavasti:

”- - oli maailman sotaa käyty jo yli 2 ja puoli vuotta, mutta sittenkään ei ollut se ehtinyt painamaan sitä taantumuksen ja epäsiiveellisuuden leimaa väestöön, minkä leiman kulunut vuosi on varsin selväpiirteisesti kansankerrokseen painanut.

Maaliskuun vallankumouksen mainingit ja sen jäljellä esiin tullut nälänuhka, joka nykyhetkellä varsin vakavasti vaivaa monen asunnon ovella, etsien kenen ensin voisi temmata mukaansa tuolla kauhua tuottavalla nälkäkuolemalla, ovat varsin suuresti eristäneet eri kansankerrokset toisistaan ja saattaneet siten aikaan kurjuutta ja katkeruutta, sekä tahranneet maan tuolla kansoja häpäisevällä veljenverellä.”⁴⁹

Vuoden tärkeimmäksi tapahtumaksi Rosnell nosti V.P.K:n talolla järjestetyn kansanjuhlan, joka pidettiin Venäjän vallankumouksen ja väliaikaisen hallituksen 20. maaliskuuta antaman manifestin johdosta. Johtokunta kokoontui vuoden aikana kolme kertaa ja kuukausikokouksia pidettiin kuusi. Yleisiä iltamia ei vuoden 1917 aikana järjestetty lainkaan, mutta Kalevalanpäivänä seuran jäse-

---

⁴⁸ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1916, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁴⁹ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1917, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

net kokoontuivat Kalevala-juhlaan V.P.K:n talolle. Vuoden lopussa Nuorisoseura järjesti toveri-illan, jossa esitettiin näytelmä. Lisäksi kokousten yhteydessä pidettiin esitelmätilaisuuksia.⁵⁰

Helmikuussa 1918 pidetyn kuukausikokouksen pöytäkirjassa todettiin heti aluksi seuran nykyisen puheenjohtajan U. Näsin olevan ”sotaretkellä”, joten hänen tilalleen puheenjohtajaksi valittiin F. Kouhi.⁵¹ Tammikuussa alkanut sisällissota vaikutti heti suuresti Nuorisoseuran toimintaan, joka vuoden 1918 aikana olikin vielä edeltävää vuotta hiljaisempaa. Vuosikertomuksen mukaan seuran puheenjohtajana toimi K. Lindén, eli seura vaihtoi vuoden aikana puheenjohtajaa kahdesti. Kuukausikokouksia pidettiin vain kaksi, eikä seuran hallitus kokoontunut kertaakaan.⁵²

Puheenjohtajan vaihdosta huolimatta kirjoitti seuran kirjuri Irene Virtanen vuoden 1918 toimintakertomuksessa, että sota vei suurelta osin puheenjohtajan ajan, eikä seuran toiminnalle ollut kunnan edellytyksiä ilman johtajaa. Vuoden aikana Nuorisoseuran onnistui järjestää yksi yleinen iltama, jonka tuotoista seura lahjoitti kirjailija Matilda Roslin-Kalliolalle 200 markkaa ja kirjastolle 100 markkaa. Lisäksi Nuorisoseura teki 2000 markan suuruisen lahjoituksen Suojeluskunnalle.⁵³

Vuonna 1919 Merikarvian Nuorisoseuran toiminta palasi vähitellen tutuille uomilleen, vaikka toimintavuosi olikin tavallista lyhyempi. Tämä johtui siitä, että keskusseura määräsi toimintavuoden alkamaan syyskuulta eikä tammikuulta, kuten seura aiemmin oli toiminut. Tavallista lyhyemmän toimintavuoden aikana seura piti kuusi kuukausikokousta ja järjesti kahdet illamat, joissa esitettiin kaksi eri näytelmää. Seura päätti myös lahjoittaa vanhan kirjastonsa Alakylän Nuorisoseuralle.⁵⁴

---

⁵⁰ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1917, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁵¹ Pöytäkirja, tehty Merikarvian Nuorisoseuran kuukausikokouksessa kunnanhuoneella Helmikuun 24 p:nä 1918, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁵² Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1918, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁵³ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1918, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁵⁴ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta vuonna 1919, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

Lisäksi seura piti useamman ylimääräisen johtokunnankokouksen, sillä se suunnitteli järjestävänsä Pohjois-Satakunnan laulu, soitto ja urheilujuhlat yhdessä Alakylän Nuorisoseuran ja Ylikylän Torvisoittokunnan kanssa. Innokkaasta valmistelusta huolimatta, yksikään seura ei ilmoittautunut mukaan laulu, soitto tai urheilukilpailuihin, joten ajatus Pohjois-Satakunnan laulu, soitto ja urheilujuhlista päätettiin hylätä ja näiden sijaan edellä mainitut yhdistykset järjestivät kaksipäiväisen kesäjuhlan. Kesäjuhlille osallistuminen oli huomattavasti innokkaampaa ja juhlien tuotto oli yhteensä 4 423,25 markkaa, joka jaettiin kolmeen osaan, järjestävien yhdistysten kesken. Merikarvian nuorisoseura päätti kuitenkin yksimielisesti lahjoittaa oman osuutensa tuotoista Ylikylän Torvisoittokunnalle.⁵⁵

Sodan jälkeinen innostus Nuorisoseuran toiminnassa ei kantanut vuotta 1919 pidemmälle. Vuoden 1920 aikana pidettiin vain kaksi kuukausikokousta. Helmi-kuun lopussa V.P.K:n talolla pidettyyn Kalevalajuhlaan kuitenkin osallistui vuosikertomuksen mukaan runsaasti väkeä. Seuran lehti Räiske ilmestyi myös juhlia varten, mutta numero jäi vuoden 1920 ainoaksi. Lisäksi Vappuna seura järjesti kävelyretken opettaja Huhtisen huvilaan ”Varislinnaan”, jossa ohjelmassa oli yhteinen ruokailu, kylpemistä ja purjehtimista.⁵⁶

Yrityksenä vilkastuttaa Nuorisoseuran toimintaa, päätettiin seura jakaa neljään piiriin, jotka vuorollaan olivat vastuussa kuukausikokousten järjestämisestä. Ensimmäinen piiri järjesti Kalevala-juhlan ja toinen oli vastuussa Vapun kävelyretkestä. Kolmas ja neljäs piiri sitä vastoin eivät vuoden aikana järjestäneet yhtäkään kuukausikokousta tai muuta toimintaa. Nuorisoseura ei siis onnistunut tavoitteessaan lisätä seuran toimintaa, vaikka jäseniä seurassa oli yhteensä 97. Seuraavalle vuodelle seuran kirjuri Irene Virtanen esitti toiveen toiminnan lisäämisestä.⁵⁷ Tämä toive ei ilmeisesti toteutunut, sillä Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjoissa on jälleen usean vuoden tauko. On vaikea sanoa, miten vilkkaana Nuorisoseuran toiminta jatkui 1920-luvulla. Ainakin seura päätettiin rekis-

---

⁵⁵ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta vuonna 1919, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁵⁶ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta vuonna 1920, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

⁵⁷ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta vuonna 1919, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02-, Mkoa.

teröidä yhdistysrekisteriin 11.12.1920⁵⁸, eli jonkinlaista toimintaa Nuorisoseuralla mitä ilmeisemmin on ollut. Valitettavasti siitä vain ei ole jäänyt kirjallisia lähteitä.

2.1.4. Kuorolaulua ja musiikkia

1930-luvulle tultaessa Merikarvian Nuorisoseuran toiminta keskittyi suurelta osin musiikillisten harrastusten ympärille. Yleinen taloudellinen tilanne heijastui myös Nuorisoseuran toimintaan, seuran talouden ollen vaikeuksissa. Seura järjesti vuoden 1931 aikana kahdet iltamat, jotka molemmat jäivät budjetiltaan tappiollisiksi.⁵⁹ Vuonna 1932 suurin taloudellinen ponnistus oli sekakuoron kiertueen järjestäminen, joka sekin jäi lopulta tappiolliseksi, mutta jota silti pidettiin kannattavana, sillä kuoro teki Merikarvian kuntaa ja erityisesti Nuorisoseuraa tutuksi ympäröivillä paikkakunnilla.⁶⁰

Tärkeäksi tavaksi oli muodostunut joka kesäisille Pohjois-Satakunnan laulu-, soitto ja urheilujuhille osallistuminen, ja seura pyrki aktiivisesti parantamaan jäsentensä soitto- ja laulutaitoa. Kahtena vuotena peräkkäin Nuorisoseuran seka- ja mieskuoro voittivat ensimmäisen palkinnon omissa sarjoissaan.⁶¹ Seuran soittokunta puolestaan sai vuoden 1931 juhlilla toisen palkinnon⁶². Nuorisoseuran kuorotoiminta oli niin menestyksestä, että vuoden 1932 kesällä sekakuoro lähti kiertueelle. Konsertteja pidettiin Kristiinankaupungissa, Isojoella, Noor-markussa ja Reposaaressa.⁶³

Toisen maailmansodan vaikutukset näkyivät myös Merikarvian Nuorisoseuran toiminnassa. 3.2.1939 Merikarvian Nuorisoseura lahjoitti puoliksi Lotta Svärd

---

⁵⁸ Yhdistysrekisteri, 2016,

<http://yhdistysrekisteri.prh.fi/oyhaku.htx?kieli=1&oskori=NEW&hakuraja=0&nimi=&kotipaikka=Merikarvia&ensrek=&viimrek=&osoite=&vapaa=&sb_haku=Hae>

⁵⁹ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1931, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶⁰ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1932, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶¹ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1931 & Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1932, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶² Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1931, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶³ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta v. 1932, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

yhdistyksen Satakunnan piirin Merikarvian paikallisosastolle ja Merikarvian Suojeluskunnalle omistamansa maapalan, jolla seurojentalo sijaitti.⁶⁴ Sodan aikana Nuorisoseuran toimintaa pidettiin pienimuotoisesti yllä. Sodan päätyttyä toiminta palasi varsin nopeasti tutuille urille ja keskittyi jälleen pitkälti kuorojen toiminnan edistämiseen. Suojeluskuntien ja Lotta Svärd yhdistysten lakkauttamisen johdosta palautettiin vuonna 1939 lahjoitettu maapala takaisin Merikarvian Nuorisoseuran omistukseen. Lisäksi Suojeluskunta lahjoitti pianon Merikarvian Nuorisoseuralle.⁶⁵

1930- ja 1940-luvuilla Merikarvian nuorisoseuran toiminta keskittyi lähes yksinomaan musiikkiharrastusten ympärille. Seka- ja mieskuoro kilpailivat menestyksekkäästi ympäri Satakuntaa järjestetyillä laulujuhilla ja hyvin usein oli ensimmäinen palkinto kotiin viemisenä. Kuoroilla oli myös useita esiintymisiä eri juhlissa, kuten äitienpäivänä, Kalevalanpäivän juhlassa sekä jumalanpalveluksissa⁶⁶. Vappuna ja jouluna kuorot kävivät viihdyttämässä laulullaan Kunnalliskodin asukkaita. Vuonna 1948 Nuorisoseuran sekakuoro täytti 35 vuotta ja sitä juhlitettiin kesäkuussa Palokunnantalolla järjestettyjen ”juhlalaulajaisten” muodossa. Illalla juhlat jatkuivat iltamien merkeissä.⁶⁷

Vuoden 1949 aikana Nuorisoseuran Torvisoittokunta herätettiin uudelleen henkiin. Tässä auttoi suuresti Merikarvian kunnan alkoholivoittomyyntivaroista lahjoittama 10 000 markan summa, jonka turvin pystyttiin hankkimaan uusia nuottitelineitä, sekä korjaamaan jo olemassa olevia soittimia.⁶⁸ Musiikillinen toiminta laajentui vielä hieman lisää vuonna 1950, kun Nuorisoseuran alaisuuteen perustettiin vielä yksi kuoro. Uusi kuoro oli Alakylän sekakuoro. Nyt seuralla oli siis kolme kuoroa ja torvisoittokunta, joissa yhteensä musisoi 129 henkilöä.⁶⁹

Merikarvian Nuorisoseuralla on huomattavan pitkä historia. Vaikka seuralla on toimintansa aikana ollutkin useamman vuoden taukoja, on se onnistuneesti he-

---

⁶⁴ Lahjakirja 1939, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶⁵ Lahjakirja 1948, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶⁶ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta 1949, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶⁷ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta 1948, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶⁸ Vuosikertomus Merikarvian Nuorisoseuran toiminnasta 1949, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

⁶⁹ Vuosikertomus Merikarvian Ns. toiminnasta v. 1950, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929, Mkoa.

rätetty henkiin moneen kertaan. Alkuvuosien henkisesti sivistävästä ja kasvattavasta toiminnasta seura siirtyi vähitellen musiikin pariin, säilyttäen kuitenkin alkuperäisen tarkoituksensa toimintaansa ohjaavana tekijänä. Nuorisoseuran kuorot niittivät kiitettävästi mainetta erilaisissa laulutapahtumissa ja -kilpailuissa. Viimeksi Merikarvian nuoriseura on rekisteröity yhdistysrekisteriin heinäkuussa 2013 ja se on yhä edelleen toiminnassa oleva yhdistys ⁷⁰.

2.2. Merikarvian Into

1800–1900-lukujen taitteessa urheiluseurojen perustaminen ei aina ollut helppoa. Urheiluseurat nähtiin puolisolitaallista toimintaa harjoittavina liikkeinä ⁷¹, joita pidettiin uhkana venäläiselle hallinnolle. Perustettavien yhdistysten oli jätettävä sääntönsä hallitsijan vahvistettaviksi, joka sai päättää, mille yhdistykselle myönnettiin perustamislupa ja miltä se evättiin. Vaikka 1900-luvun alussa hallitus entisestään kiristi yhdistystoiminnan valvontaa ja yhdistymisvapautta rajoitettiin, eri yhdistysten jäsenmäärät kääntyivät selvään kasvuun ⁷².

Urheilun harrastaminen kehittyi nopeasti kohti kilpaurheilua ja urheilun keskusjärjestö – Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitto – perustettiin vuonna 1906. Liittoon kuulumisen oli urheilijalle erittäin tärkeää, sillä ilman jäsenyyttä ei voinut osallistua liiton järjestämiin kilpailuihin. Liitot myös valvoivat sitä, että sen alaisuudessa toimineet urheiluseurat noudattivat liiton asettamia sääntöjä. ⁷³

12. joulukuuta vuonna 1896 päätettiin perustaa Merikarvian pitäjän voimistelu-seura. Helmikuun 7. päivä pidetyn kuntakokouksen päätöksellä seuralle annettiin toimintalupa. Samalla seuralle myönnettiin lupa iltamien ja harjoitusten järjestämiseen kunnanhuoneen kokoussalissa. Vuokraksi määrättiin kymmenen markkaa iltamalta ja 25 penniä harjoituskerralta. ⁷⁴ Kuntakokoukselta saatu toimintalupa ei kuitenkaan riittänyt, vaan yhdistystoiminnan perustamiseen piti

---

⁷⁰ Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016.

⁷¹ Alapuro & Stenius, 1989, 30.

⁷² Alapuro & Stenius, 1989, 39.

⁷³ Alapuro & Stenius, 1989, 52.

⁷⁴ Pöytäkirja joka on tehty lailliseen aikaan huhtikuussa väliaikaisessa kuntakokouksessa, Merikarvian kunnan yhteisessä kunnanhuoneessa Helmikuun 7 päivänä 1896, Kuntakokouksen pöytäkirja 23/5 1893 – 4/8 1900, Mka.

aina anoa lupa keisarin valtaa Suomessa edustaneelta kuvernööriltä. Perustetun urheiluseuran säännöt vahvistettiin 17.12.1898, kun Turun ja Porin läänin, sekä Ahvenanmaan kuvernööri oli sääntöehdotuksen hyväksynyt. Ajalle tyypilliseen tapaan, sääntöjen mukaan Merikarvian voimisteluseuran jäsenten tuli olla "ehdottoman raittiita". Myös tupakointi harjoitussalissa sekä rivissä puhuminen oli kiellettyä. Voimisteluseuran jäsenillä oli myös velvollisuus saapua harjoitukseen ajoissa eikä harjoituksista saanut olla poissa ilman laillista syytä ja jos oli, siitä joutui maksamaan korvausta.⁷⁵

Voimisteluseuran ensimmäisistä toimintavuosista ei valitettavasti ole jäänyt arkistolähteitä. 1900-luvun alusta lähtien on seuran toimintaa tarkemmin kirjattuna pöytäkirjoihin. Ilmeisesti alkuvuosien toiminnassa on ollut hiljaisempi ajanjakso, minkä jälkeen vuonna 1903 voimisteluseuran toiminta herätettiin uudelleen eloon vanhojen, jo vahvistettujen sääntöjen pohjalta⁷⁶. Ensimmäisinä toimintavuosinaan urheiluseura toimi nimellä Merikarvian voimisteluseura. Jo nimestä voi päätellä sen, että seuran urheilutoiminta keskittyi nimenomaan voimisteluun. Vuonna 1904 seuralle haluttiin antaa myös lisänimi. Ehdotuksia oli useita ja tarvittiin kaksi äänestyskierrosta nimen päättämiseksi. Ensimmäiseltä kierrokselta jatkoon pääsivät ehdotukset Into sekä Pilvenveikot. Into voitti äänestyksen äänin 10 – 6, joten Merikarvian voimisteluseuran lisänimeksi valittiin Into.⁷⁷

Innon toiminta oli varsin vilkasta vuodesta 1903 lähtien. Perheiltamia järjestettiin kerran kuukaudessa, minkä lisäksi järjestettiin myös yleisiä iltamia. Seuran jäsenmaksu oli 50 penniä varsinaisilta jäseniltä ja 1 mk kannattavilta jäseniltä. Harjoituksia pidettiin 2 kertaa viikossa.⁷⁸ Vuonna 1907 Into siirtyi harjoittelemaan V.P.K:n talolle. Tilasta ei peritty vuokraa, mutta seuran oli itse huolehdittava tilan lämmityksestä, valaistuksesta ja siisteydestä.⁷⁹

---

⁷⁵ Ote Merikarvian pitäjän voimisteluseuran sääntöjen hyväksymisestä, Merikarvian Voimisteluseuran pöytäkirja ja säännöt 1898-1912, Mkoa.

⁷⁶ Pöytäkirja tehty Merikarvian Ahlströmin kansakoululla kesäkuun 28 p. 1903 pidetyssä urheiluharrastavien kokouksessa, Merikarvian Voimisteluseuran pöytäkirja ja säännöt 1898–1912, Mkoa.

⁷⁷ Pöytäkirja tehty Merikarvian voimisteluseuran kokouksessa Ahlströmin kansakoululla 9p. helmikuuta 1904, Merikarvian Voimisteluseuran pöytäkirja ja säännöt 1898–1912, Mkoa.

⁷⁸ Pöytäkirja tehty Merikarvian Ahlströmin kansakoululla kesäkuun 28 p. 1903 pidetyssä urheiluharrastavien kokouksessa, Merikarvian Voimisteluseuran pöytäkirja ja säännöt 1898–1912, Mkoa.

⁷⁹ Pöytäkirja tehty WPKunnan vakinaisessa kokouksessa Lokak 13 pna 1907 kunnanhuoneella, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

Uudelleen henkiin herätetyn seuran aktiivinen kausi ei tälläkään kertaa riittänyt kovin pitkälle, vaan Innon historiassa seurasi jälleen hiljaisempi vaihe, jonka aikana seuralla on ilmeisesti ollut vain pienimuotoista toimintaa. Tämä hiljaisempi vaihe jatkui aina vuoteen 1935 asti, jolloin nukkuva seura päätettiin jälleen herättää eloon. Pian uudelleen herättämisen jälkeen yhdistys haluttiin myös rekisteröidä ja oikeusministeriö hyväksyi hakemuksen 21.4.1937. Pelkän voimistelun lisäksi Innon lajivalikoimaan oli tullut mukaan painonnosto, sauvavoimistelu, yleisurheilu, hiihto sekä paini. Tämä seikka näkyi myös rekisteröidyn urheiluseuran nimessä, joka kokonaisuudessaan oli Merikarvian Voimistelu- ja Urheiluseura Into r.y.⁸⁰ Vuonna 1938 poikaurheilujaosto aloitti toiminnan seuran alaisuudessa, mutta erityisen pitkäikäinen tämä alajaosto ei liene ollut, sillä pöytäkirjamerkinnot päättyivät vain kolmen kokouksen jälkeen⁸¹.

Toinen maailmansota keskeytti Innon toiminnan kokonaan. Heti sodan päättyttyä seura heräsi jälleen ja toiminta jatkui erittäin runsaana. 13 päivä tammikuuta 1945 Into järjesti seurojentalolla ensimmäiset sodan jälkeiset kokoillan tanssiaiset. Lisäksi kyseisen vuoden aikana seura järjesti useita iltamia, naamiaiset, laskiaiskarnevaalit, hiihtokilpailuja, pesäpallo-otteluita sekä 5-otteluita. Vuosi päättyi juhlallisesti Innon järjestämiin uudenvuoden tanssi-iltamiin seurojen talolla.⁸²

Sotien jälkeen alkanut aktiivinen kausi Innon historiassa jatkui 1950-luvun loppupuolelle asti. Tänä aikana seuran johtokunta kokoontui kerran kuukaudessa ja vuosikokoukset pidettiin aina alkuvuodesta. Innon sisällä urheilutoiminta oli jaettu neljän eri jaoston kesken. Nämä jaostot olivat yleisurheilu-, hiihto-, palloilu- sekä voimistelu- ja suunnistusjaosto. Vuoden 1956 jälkeen Innon toiminta hiipui jälleen viideksi vuodeksi.⁸³ Edellisen – ja toistaiseksi viimeisen – kerran seuran toiminta herätettiin henkiin maaliskuun 29. päivänä vuonna 1961. Kokouksessa päätettiin jälleen jakaa seuran urheilutoiminta neljän eri jaoston kesken, jotka olivat yleisurheilu-, hiihto-, suunnistus- ja voimistelujaosto. Lisäksi

---

⁸⁰ Ilmoitus yhdistysrekisteriin, Merikarvian Voimisteluseura Innon Pöytäkirja 1912–1949, Mkoa.

⁸¹ Merikarvian Voimistelu- ja Urh. seura Innon r.y. Poikaurheilujaoston Pöytäkirja, Alettu v. 1938, Mkoa.

⁸² Toimintakertomus v. 1945, Merikarvian Voimisteluseura Innon Pöytäkirja 1912–1949, Mkoa.

⁸³ Pöytäkirja pidetty Merikarvian Voimisteluseura Innon johtokunnankokouksessa 24.5.1956, Into 1950–1970, Mkoa.

seuraan perustettiin erillinen huvitoimikunta.⁸⁴ Vuodesta 1961 lähtien Merikarvian Innon toiminta on jatkunut keskeytyksettä tähän päivään asti. Vuonna 1963 Innon toiminta laajeni entisestään, kun seura sai kolme uutta jaostoa. Uusia urheilulajeja olivat lentopallo ja pesäpallo, jotka molemmat saivat omat jaostonsa Innon alaisuuteen. Lisäksi seuraan perustettiin erillinen naisjaosto.⁸⁵

2.2.1. Seurojen yhdistäminen

Vuonna 1961 Suomen Voimistelu- ja Urheiluseurojen liiton Satakunnan piiri järjesti neuvottelutilaisuuden Merikarvian Innon jäsenten kanssa. Tapaamisen aiheena oli käsitellä Merikarvialaisten urheiluseurojen yhdistymistä. Yhdistettäviksi aiotut seurat olivat Merikarvian Into, Köörttilän Kiri sekä Merikarvian Pallo. Tämä ehdotus tuli SVUL:n puolelta ja Merikarvian Innon jäsenet olivat siihen heti varovaisen myöntyväisiä.⁸⁶ Asian annettiin kuitenkin hautua, eikä sitä lähdetty viemään aktiivisesti eteenpäin. Huhtikuussa 1964 pidetyssä johtokunnan kokouksessa asia nousi uudelleen keskusteluun. Kokous päättikin pyytää SVUL:n Satakunnan piiriä järjestämään asian tiimoilta uuden kokouksen Merikarviolla.⁸⁷

Kesäkuun johtokunnan kokouksessa puheenjohtaja J. Hanhilahti luki 27.5.1964 pidetyn Merikarvian urheiluseurojen valmistavasta yhdistymiskokouksesta tehdyn pöytäkirjan. Urheiluseurojen yhdistymisestä keskusteltiin pitkään. Lopulta johtokunta päätti valtuuttaa seuran puheenjohtajan ja Risto Rantalan neuvottelemaan asiasta urheiluseurojen yhteisessä kokouksessa.⁸⁸ Asiasta ei kuitenkaan vielä yhteisen kokouksenkaan jälkeen tehty päätöstä.

Vuonna 1966 Merikarvian Into vietto 70-vuotis juhlia, joiden kunniaksi seura päätti järjestää juhlakilpailut 11.12.1966⁸⁹. Ohjelma piti sisällään torvisoittoa,

---

⁸⁴ Pöytäkirja pidetty V- ja U-seura Merikarvian Into ry:n vuosikokouksessa Merikarvian keskuskoulun kerhohuoneessa 29.III–1961 klo 19.00, Into 1950–1970, Mkoa.

⁸⁵ Merikarvian Innon vuosikokous 8.3–63, Into 1950–1970, Mkoa.

⁸⁶ Pöytäkirja SVUL:n Satakunnan piirin, Merikarvian Innon jäsenille järjestämästä neuvottelutilaisuudesta 1.4.1961 klo 18.30, Into 1950–1970, Mkoa.

⁸⁷ Pöytäkirja Innon johtokunnan kokouksesta Säästöpankillä 10.4.1964, Into 1950–1970, Mkoa.

⁸⁸ Pöytäkirja Innon johtokunnan kokouksesta Säästöpankillä 22.6.1964, Into 1950–1970, Mkoa.

⁸⁹ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta 14.10.1966 Maijan Baarissa, Into 1950–1970, Mkoa.

lipunnoston, Innon lipun pystytyksen, Erkki Näsin tervehdyssanat, sekä puheenjohtaja Hanhilahden kilpailujen avauksen. Palkinnoiksi hankittiin jokaiseen kilpailusarjaan 3 lusikkaa. Lisäksi päätettiin pyytää paikkakunnan eri toimijoita sponsoroimaan kunniapalkinnot jokaiseen kilpailuissa edustettuun urheilulajiin.⁹⁰ Juhlavuoden kunniaksi seura halusi julkaista toiminnastaan historiikin. Sen kokoaminen annettiin Erkki Näsin tehtäväksi⁹¹.

Merikarvialla toimineiden urheiluseurojen yhdistäminen nousi jälleen ajankoh-
taiseksi puheenaiheeksi vuoden 1970 alussa. Helmikuun alussa Innon johto-
kunta kokoontui käsittelemään Merikarvian Lukon kirjelmää seurojen yhdistämi-
sestä. Into oli valmis neuvottelemaan Lukon kanssa mahdollisista yhdistymis-
pyrkimyksistä ja toivoi myös Merikarvian Pallon osallistumista neuvotteluihin.⁹²
Innon edustajiksi neuvotteluihin valittiin Risto Rantala ja Tarmo Poikkeus⁹³.
Merikarvian urheiluseurojen yhdistämistoimikunnalle päätettiin esittää Innon
puolesta kaksi eri vaihtoehtoa yhdistymisestä. Merikarvian Innosta tehtäisiin
keskuseura, jonka alaosastoina toimisivat MePa, Lukko ja Kiri. Toisena vaihto-
ehtona esitettiin samaa kuin edellä, mutta sillä muutoksella, että Innon nimi
muutettaisiin Urheilijoiksi, joka toimisi keskuseurana.⁹⁴

Merikarvian Innon, Merikarvian Pallon ja Koortilän Kirin johtokuntien yhteinen
kokous järjestettiin marraskuun 3. päivänä 1970. Kokouksessa Merikarvian Pal-
lo ja Koortilän kiri kertoivat omien johtokuntiensa päätyneen puoltamaan Meri-
karvian Intoon liittymistä. Samassa kokouksessa myös luettiin ja allekirjoitettiin
liittymissopimus kaikkien kolmen urheiluseuran kesken.⁹⁵ Näin – yhdeksän
vuoden suunnittelun jälkeen – MePa ja Kiri liittyivät omina alaosastoinaan Meri-
karvian Intoon. Vuonna 1971 MePa päätettiin sulauttaa seuran pyynnöstä ko-

---

⁹⁰ Pöytäkirja Innon johtokunnan kokouksesta 11.7.1966 Jaakko Hanhilahden huvilalla, Into 1950–1970, Mkoa.

⁹¹ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta 14.10.1966 Maijan Baarissa, Into 1950–1970, Mkoa.

⁹² Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerho-
huoneessa tammikuun 9 p:nä 1970 klo 19, Into 1950–1970, Mkoa.

⁹³ Pöytäkirja Merikarvian Innon vuosikokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerhohuoneessa
13 p:nä helmikuuta 1970 klo 19, Into 1950–1970, Mkoa.

⁹⁴ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerho-
huoneessa 24 p:nä helmikuuta 1970 klo 19, Into 1950–1970, Mkoa.

⁹⁵ Pöytäkirja Merikarvian Innon, Merikarvian Pallon ja Koortilän kirin yhteisestä johtokuntien
kokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerhohuoneessa 3 p:nä marraskuuta 1970 klo 18, Into
ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

konaan Intoon, sillä päällekkäisen palloilutoiminnan järjestäminen kunnan keskustassa todettiin tarpeettomaksi ⁹⁶.

2.2.2. Mericamping

Urheilutoiminnan lisäksi eräs näkyvimpiä Merikarvian Innon toimintamuotoja on ollut kunnan omistaman leirintäalueen vuokraus ja sen toiminnan ylläpitäminen sekä kehittäminen. 1970-luvun alussa leirintäalue oli vielä varsin vaatimaton. Toukokuussa 1971 Innon johtokunta piti kokouksen leirintäalueella. Kokouksessa päätettiin, että kesän juhannusjuhlat järjestettäisiin leirintäalueella. Tanssilavan rakentamista varten päätettiin puutavara hankkia Merikarvialla sijainneelta Kouhin sahalta. Samalla päätettiin myös julkaista ilmoitus Satakunnan Kansassa leirintäalueen avaamisesta. ⁹⁷

Leirintäalueen asioita hoitamaan valittiin erityinen leirintäaluetoimikunta sekä leirintäalueen hoitaja. Ensimmäinen leirintäalueen hoitajan tehtävään valittu oli Simo Pukkila vuonna 1972. ⁹⁸ Leirintäalueen mainonnasta vastasi campingtoimikunta. ⁹⁹ Talkootyö oli tärkeässä roolissa leirintäalueen toiminnan kannalta. Talkoovoimin leirintäalue pidettiin siistinä ja sinne rakennettiin tanssilavan lisäksi myös mökkejä. ¹⁰⁰ Leirintäalueen nykyinen nimi Mericamping löytyy ensimmäisen kerran mainittuna Merikarvian Innon pöytäkirjassa 7.11.1971. Saman päivän johtokunnankokouksessa keskusteltiin myös ensimmäistä kertaa Kalapäivän järjestämisestä leirintäalueella eri järjestöjen kanssa viikkoa ennen juhannusta. ¹⁰¹

Tammikuussa 1973 Innon johtokunta keskusteli mahdollisuudesta ostaa Matti Santasen tila. Koska tilan maa-alue sijaitsee jo olemassa olevan pururadan välit-

---

⁹⁶ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Hanhilahdella 8 p:nä joulukuuta 1971 klo 19, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

⁹⁷ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin leirintäalueella 17 p:nä toukokuuta 1971 klo 18 Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

⁹⁸ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerho-huoneessa 7 p:nä tammikuuta 1972 klo 19, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

⁹⁹ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin 27.2.-73 klo 19.00 Säästöpankin kerho-huoneessa, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰⁰ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerho-huoneessa 12 p:nä toukokuuta 1972 klo 19, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰¹ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerho-huoneessa 7 p:nä marraskuuta 1972 klo 19, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

tömässä läheisyydessä ja asuinrakennusta voitaisiin käyttää hiihtomajana, päätyi johtokunta yksimielisesti kannattamaan tilan hankkimista. Samalla valittiin kolmihenkinen toimikunta, jolle annettiin täydet valtuuden kauppakirjan laatimiseksi.¹⁰² Vielä samana kesänä päätti Innon johtokunta esittää kunnan nuoris- ja urheilutalon rakennuspaikaksi Kalpakkaa, joka myös sijaitsi pururadan välittömässä läheisyydessä. Perusteina mainittiin muun muassa se, että tontille mahtuu hyvin urheilukenttä ja että Into on tulevan vuoden aikana valaisemassa pururadan.¹⁰³

Mericingin alueen hoitaminen, kehittäminen ja vuokraus olivat 1970-luvulla Innon toiminnan keskiössä – urheilun, kilpailutoiminnan ja viihdetapahtumien järjestämisen lisäksi. Koska kunta omisti leirintäalueen ja Merikarvian Into vastasi toiminnan pyörittämisestä, oli seuran hyväksyttävä leirintäalueen asiakkailta perittävät vuokrat kunnanhallituksella. Vuonna 1976 mökin tai asuntovau-nupaikan vuokra oli 5 markkaa yöltä. Vene ja teltpaikasta taas perittiin 3 markkaa. Juhannuksena mökki tai vaunupaikka oli vuokrattava kahdeksi yöksi, muuten perittiin korotettu maksu yhdestä yöstä. Leirintäalue oli avoinna asiakkaille kesäkuun alusta elokuun puoliväliin.¹⁰⁴

Merikarvian Into vietti 80-vuotis syntymäpäiväänsä joulukuussa 1976. Syyskuun johtokunnan kokouksessa päätettiin, että juhlia vietetään 12. päivä joulukuuta, joka on myös sama päivä, jolloin urheiluseura perustettiin. Juhlavuoden kunniaksi Erkki Näsiltä pyydettiin täydennystä hänen jo aiemmin kirjoittamaan Innon historiikkiin.¹⁰⁵ Juhlatoimikunta ehdotti, että juhlataksit järjestettäisiin 10. tai 11. päivä joulukuuta ja että varsinainen juhlailaisuus sunnuntaina, seuran virallisenä syntymäpäivänä. Tansseihin esiintyjiksi pyydettiin Varhiloita¹⁰⁶, eli veljeksiä Aarre, Pauli ja Kauko Varhilaa.

---

¹⁰² Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Säästöpankin kerhuhuoneessa 5 p:nä tammikuuta 1973 klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰³ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Meri-Campingilla 10.7.-73 klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰⁴ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Satakunnan säästöpankin kerhuhuoneessa tammikuun 21 p:nä 1976 alkaen klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰⁵ Merikarvian Into, Johtokunta, Pöytäkirja 4/76 (33-43), Paikka Satakunnan säästöpankin kerhuhuone Merikarvia, Aika 9.9.1976 klo 19.00-21.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰⁶ Merikarvian Into, Juhlatoimikunta, Pöytäkirja 1/76, Satakunnan säästöpankin kerhuhuone Merikarvia, Aika 21.9.1976 klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

Juhlapäivä alkoi seppeleen laskulla sankarihaudoille, minkä jälkeen siirryttiin viettämään juhlaa Yhteiskoululle. Täällä ohjelma jatkui torvisoitolla, tervehdysanoilla, juhlapuheella, tyttöjen voimisteluesityksellä, ansiomerkkien ja palkintojenjaolla, päättyen Maammelauluun. Lisäksi Innon uusi historiikki julkaistiin juhlassa.¹⁰⁷

Merikarvian Into oli varsin aktiivinen viihdetapahtumien järjestäjä. Esimerkiksi vuoden 1978 aikana seuran huvitoimikunta järjesti 14 tanssit Mieslaulajien talolla, sekä avajaistanssit ja juhannustanssit leirintäalueella. Kaikkein tuottoisimpia tansseja olivat juuri leirintäalueella järjestetyt, sillä niistä Innon ei pitänyt maksaa tilavuokraa. Jo perinteeksi muodostunut Kalariehan järjestettiin yhdessä Mieslaulajien kanssa. Tapahtumasta saadun taloudellisen tuoton mainittiin vuosikertomuksessa olevan välttämätön seuran toiminnan kannalta.¹⁰⁸

2.2.3. Maailmanennätys

Vuosi 1979 oli Merikarvian Innon historiassa tapahtumarikas – niin positiivisessa kuin negatiivisessa mielessä. Seuran puheenjohtajana toimi seuran pitkäaikainen puheenjohtaja Jaakko Hanhilahti ja varapuheenjohtajana Heikki Viertonen. Sihteerin tehtäviä puolestaan hoiti Altti Mäntylä. Kyseisen vuoden aikana johtokunta kokoontui kuusi kertaa. Vuoden tärkeimmiksi tapahtumiksi vuosikertomuksessa nostetaan Jaskan Hiihdon, Innon piikin sekä piirimestaruus ylipitkien suunnistusten järjestäminen.¹⁰⁹

Eniten julkisuutta saanut tapaus Merikarvian Innon historiassa oli ehdottomasti Jaskan Hiihto, jossa tehtiin kestohiihdon maailmanennätys. Jaskan Hiihto oli viestimuoitoinen hiihto, joka aloitettiin vuoden vaihtuessa ja sitä jatkettiin niin pitkään, kunnes lumet sulivat 21.4.1979. Ensimmäisen (tunnin mittaisen) osuuden aloitti 1.1.1979 klo 00.00 seuran puheenjohtaja Jaakko Hanhilahti. Lähes neljä kuukautta yhtäjaksoisesti kestänyt hiihto kerrytti maailmanennätysmatkaksi 30 283 456 metriä ja hiihtoviestiin osallistui yhteensä 115 hiihtäjää. Jaskan

---

¹⁰⁷ Merikarvian Into, Juhlatoimikunta, Pöytäkirja 1/76, Satakunnan säästöpankin kerhohuone Merikarvia, Aika 21.9.1976 klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰⁸ Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1978, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹⁰⁹ Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

Hiihdon ensimmäisessä lehdistötilaisuudessa 25.1.1979 läsnä olivat Lalli, Aamulehti ja Satakunnan Kansa. Myöhemmin Jaskan hiihtoa on käsitelty vuosikertomuksen mukaan *"Seurassa, Yhteishyvässä, Helsingin Sanomissa, Vaasalehdessä, Säästöpankin Kymppi lehdessä, Osuuspankin Yhteisvoimin lehdessä, Etelä-Saimaassa, tietenkin 'kunnankuivassa' UudessaAjassa, alueradio oli paikalla kahdesti ja maininta urheiluruudussa."*¹¹⁰

Merikarvian Innon pääasialliset tulonlähteet olivat jo usean vuoden ajan olleet Mericampingin leirintäalue, sekä seuran huvitoimikunnan järjestämät tanssit ja Kalarieha. Kesän aikana leirintäalueella kävijöitä oli noin 2500 henkilöä, mikä on samaa luokkaa kuin edellisten vuosien kävijämäärien kanssa. Sitä vastoin yöpymisvuorokaudet olivat laskeneet noin 600 yöhön. Leirintäalueen mökkejä kunnostettiin vuoden aikana ja leirintäalueen tuotto nousi 25 000 markkaan. Vuosikertomuksen mukaan tämä tulos oli tyydyttävä, mutta sitä oli mahdollista vielä parantaa tehostamalla Mericampingin markkinointia ja palveluja.¹¹¹

Huvitoimikunta järjesti vuoden 1979 aikana yhteensä 14 tanssit. *"Perinteisten talolla pidettyjen sekä leirintäalueen avajaistanssejen lisäksi tulivat mukaan Cis-kotanssit."*¹¹² Tällä ilmaisulla tarkoitetaan kaiketi diskotansseja. Tansseja oli säestämässä useita eri orkesterikokoonpanoja ja soittopalkkiot vaihtelivat 400-1000 markan välillä. Huvitoimikunta onnistui toiminnallaan kartuttamaan Innon tilille noin 12 500 markkaa.¹¹³

Uudistettu hölkkätapahtuma Innon piikki, sekä suunnistuksen yliopitkät piirimestaruuskilpailut, olivat onnistuneita urheilutapahtumia. Innon piikissä osallistujia oli 115 ja Lankoskella pidetyissä suunnistuskisoissa rasteja etsi 120 suunnistajaa. Suunnistuskisojen jälkeen osallistujilla oli halutessaan mahdollisuus tutustua uuteen urheilutaloon Isto Ollilan johdolla sekä sauna ja uida. Paikalle oli saapunut edustajia yhdeksästä eri urheiluseurasta.¹¹⁴

Hiihtojaosto järjesti kolmet sarjahiihdot, joissa oli yhteensä 76 osallistujaa. Mestaruushiihdoissa taas mukana oli 35 kilpailijaa. Suunnistajien kilpailutulokset

---

¹¹⁰ Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹¹¹ Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹¹² Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹¹³ Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹¹⁴ Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

vuodelta 1979 olivat kohtalaisia, kun taas painonnostossa piirimestaruusmitaleja *"tippui Innolle useita"* ja jopa yksi SM-kultakin. Jääkiekkoilijat puolestaan voittivat perussarjassa oman lohkonsa selvästi. ¹¹⁵

Vuoden 1979 aikana Mericampingin osalta nousi esiin vakavia väärinkäytöksiä rahan suhteen. Väärinkäytöksistä kiinni jääneet henkilöt kutsuttiin kuultaviksi johtokunnan kokoukseen, joka pidettiin 20. päivä kesäkuuta ¹¹⁶. Kyseisen johtokunnan kokouksen pöytäkirja valottaa hieman tilannetta:

"Leirinnän tili- ym. asioissa ilmenneistä seikoista puhuttiin varsin pitkään. Useissa eri puheenvuoroissa paheksuttiin ilmenneitä väärinkäytöksiä. Yleinen mielipide tuntui olevan se, että hoitajat olisi vaihdettava. -- Päätettiin kuitenkin kuulla mitä asianomaisilla Ritva ja Jaakko Mäkisellä olisi asiasta sanottavaa, kun he johtokunnan määräyksestä saapuisivat klo 19.45 paikalle.

*Asianomaisista saapui paikalle Jaakko Mäkinen, joka ei tiennyt sanalla sanoen mistään mitään."*¹¹⁷

Samassa johtokunnan kokouksen pöytäkirjan pykälässä todettiin, että asia olisi hoidettava "kaikessa hiljaisuudessa". Mäkisen pariskunta sai toistaiseksi jatkaa Mericampingin leirintäalueen hoitajina, mutta johtokunnan jäsen Anja Ranta veloitettiin valvomaan Mäkisten toimintaa sekä leirintäalueen tilikirjanpitoa, kohtuullista matkakorvausta vastaan. Samalla tehtiin päätös uuden valvontajärjestelmän käyttöönotosta, jottei vastaavaa pääsisi enää tapahtumaan. Puheenjohtaja Hanhilahti myös ilmoitti rahojen väärinkäytöstä kiinnijääneelle Mäkisen pariskunnalle, ettei heidän palveluksiaan leirintäalueen hoitajina enää tulevien kesien osalta kaivattu. ¹¹⁸ Kavallettua rahasummaa ei pöytäkirjoista valitettavasti löydy, mutta mitä luultavimmin se oli kohtuullisen suuri, sillä seura reagoi tapahtuneeseen todella nopeasti ja lisää heti tuntuvasti tilien käytön valvontaa.

---

¹¹⁵ Merikarvian Innon vuosikertomus vuodelta 1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹¹⁶ Johtokunta Pöytäkirja 3/79 (24–31) Maistikka 14.6.1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹¹⁷ Johtokunta Pöytäkirja 4/79 (31–) Maistikka 20.6.1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹¹⁸ Johtokunta Pöytäkirja 4/79 (31–) Maistikka 20.6.1979, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

Merikarvian kunnan uuden urheilutalon avajaisia vietettiin 16.3.1980.¹¹⁹ Kunta oli päättänyt rakentaa urheilutalon juuri samaiselle paikalle, jota Into oli alkujaan ehdottanut. Avajaisiin seura päätti viedä lahjaksi ”hyppyripan” sekä Innon viirin¹²⁰. 1980-luvulla Merikarvian Into alkoi käyttää urheilutaloa harjoitustilan lisäksi myös kokouspaikkana.

Mericampingin leirintäalueen kehittäminen nousi ajankohtaiseksi vuonna 1983. Into esitti kunnalle, että leirintäalueen ympäristöä olisi siistittävä, valaistusta parannettava ja uusia mökkejä rakennettava. Mökkien rakentamisen kustannuksiin Into toivoi kunnan ja alueen yrittäjien panosta.¹²¹ Into toivoi Merikarvian kunnan ottavan myös vastuun pururadan hoitamisesta. Syynä tähän oli se, että kaikilla – ei ainoastaan Innon jäsenillä – oli mahdollisuus käyttää pururataa.¹²²

Vuoden 1983 aikana Merikarvian Into huomasi jälleen tilikirjanpidossaan puutteita. Marraskuussa pidetyssä johtokunnan kokouksessa päätettiin, että erityinen toimikunta tarkastaa Innon tilit ja esittelee työnsä tulokset seuraavassa johtokunnan kokouksessa yhdessä tilintarkastaja Mikko Väreen kanssa. Tilien väärinkäytöstä epäilty seuran sihteeri Isto Ollila sai väistyä tehtävistään.¹²³ Seuranneessa johtokunnan kokouksessa saatiin tarkempi vahvistus sille, että seuran edellinen sihteeri oli kavaltanut rahaa seuran tileiltä. Tällä kertaa asiaa ei päätetty selvittää kaikessa hiljaisuudessa, vaan J. Hanhilahti valtuutettiin tekemään asiasta rikosilmoitus.¹²⁴ Myöhemmin Into päätti olla yhteydessä entiseen sihteeriin keskustellakseen rahasummasta, joka tämän olisi korvattava Innolle.¹²⁵ Rikosilmoitus eteni aina kuulusteluihin asti¹²⁶, mutta 25.6.1984 seura sai syyttämättäjättämispäätöksen, sillä Ollila oli menehtynyt. Päätöksestä ilmenee,

---

¹¹⁹ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Maistikassa 13.02.1980 alkaen kello 18.30, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²⁰ Pöytäkirja Merikarvian Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin Maistikassa 13.02.1980 alkaen kello 18.30, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²¹ Merikarvian Into ry, Johtokunnan kokous 13.4-83 klo 18.30, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²² Toimintasuunnitelma 1984, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²³ Pöytäkirja Innon johtokunnan kokouksesta, joka pidettiin 30.11.1983 Urheilutalolla, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²⁴ Merikarvian Into r.y. Johtokunta, Pöytäkirja 1/84 (1-16§), Paikka: Satakunnan Säästöpankin tiloissa entisessä Maistikassa, Aika: 15.1.1984 klo 14.00-16.20, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²⁵ Merikarvian Into r.y. Johtokunta, Pöytäkirja 3/84 (1-18§), Paikka: Satakunnan Säästöpankin tiloissa ent. Maistikassa, Aika: 8.3.1984 klo 18.30, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²⁶ Merikarvian Into r.y. Johtokunta, Pöytäkirja 4/84 (1-14§), Paikka: Satakunnan Säästöpankin keuhuhuone, Aika: 12.4.1984 klo 18.30, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

että kavallukset olivat tapahtuneet vuosien 1981-1983 välisenä aikana, ja että epäilyistä suurin osa oli myös pystytty näyttämään toteen.¹²⁷ Into jätti Ollilan jäämistöstä tehtyyn perukirjaan korvausvaatimuksen kavalletusta summasta, joka oli yhteensä 90 074,90 markkaa.¹²⁸

Kavallettujen rahojen lisäksi myös Mericampingin leirintäalue aiheutti Innolle harmia vuonna 1984. Edellisen kesän leirintäalueenhoitaja Hannu Lampela oli tehnyt itse ilmoituksen poliisille ja kertonut kavaltaneensa leirintäalueen kassasta yhteensä 1 500 markkaa. Nyt hän halusi palauttaa kyseisen summan seuralle. Asiasta ei tehty rikosilmoitusta, vaan seura päätti hyväksyä korvauksen sellaisenaan.¹²⁹ Tähän eivät kuitenkaan loppuneet asiat leirintäalueen osalta.

”Keskusteltiin leirintäalueen hoitajan Timo Suosalmen ”edesottamuksista” Kalariehan aikaan ja sen jälkeisinä päivinä. Päätettiin pyytää asianomaiselta henkilökohtainen selvitys asiasta. - - Hänen antamansa selvityksen mukaan hän oli ollut työhön kykenemätön perjantai-illasta tiistai-iltaan. Maanantain ja tiistain välisen yön leirintäalue oli klo 22.00-9.00 kokonaan vartioimatta. Tiistai-illana klo 9.00-15.00 oli kioskillä 13-vuotias sukulaispoika. Samalla kävi myös ilmi, että Hannu Suosalmi, joka on leirintäalueen hoidosta tehdyn sopimuksen toisena sopijapuolena, Minna Suosalmen, kanssa on kieltäytynyt jatkamasta omalta osaltaan leirintäalueen hoitoa. Päätettiin harkita jatkotoimenpiteitä purkautuneen sopimuksen osalta. Tiedusteltiin Riitta Peräahoä hoitamaan kioskia tuntipalkalla sekä Marjatta Työlahtea ja Anne Virtaa yhdessä samoin kioskinhoitoon, Minna Suosalmen jäädessä myös pois, 1.8.1984 alkaen. Johtokunnan jäsenet hoitavat vuorollaan yövartioinnin ja saunanlämmityksen. Johtokunnan yhteinen toivomus oli, että Timo Suosalmi pysyisi pois alueelta.”¹³⁰

¹²⁷ Päätös syyttämättä jättämisestä 25.6.1984, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²⁸ Merikarvian Into r.y. johtokunta, Pöytäkirja 6/84 § 1-6, Paikka: Satakunnan Säästöpankin kerhuhuone sekä Leirintäalueen kioski, Aika: 12.7.1984 klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹²⁹ Merikarvian Into r.y. johtokunta, Pöytäkirja 9/84 (1-8§), Paikka: Satakunnan Säästöpankin kerhuhuone, Aika: 18.11.1984 klo 17.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹³⁰ Merikarvian Into r.y. johtokunta, Pöytäkirja 6/84 § 1-6, Paikka: Satakunnan Säästöpankin kerhuhuone sekä Leirintäalueen kioski, Aika: 12.7.1984 klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

1980-luvun loppuun mennessä Merikarvian Innon toiminta oli varsin vakiintunutta. Seuran toimintaa rahoitettiin Mericampingin leirintäalueesta, Kalariehasta ja Merikievarin järjestysmiehinä toimimisesta saaduilla tuloilla. Myös kunnan jakama avustus on ollut merkittävä taloudellinen tuki seuralle.¹³¹ Leirintäalueen vuokrasopimus uusittiin vuonna 1986 kymmeneksi vuodeksi eteenpäin.¹³² Innon aikaansaama leirintäalueen kehittäminen tuotti myös toivotun tuloksen, kun leirintäalueen tähtiluokitus nousi lääninhallituksen päätöksellä kahdesta kolmeen vuonna 1987.¹³³

Voimisteluseurasta alkunsa saanut Merikarvian Into on yhä aktiivisesti toimiva urheiluseura. Eri urheilulajien harrastusmahdollisuudet ovat vaihdelleet ajan ja suosion mukaan aina voimistelusta painonnostoon, jääkiekkoon, hiihtoon, jalkapalloon ja yleisurheiluun. Tänäpäin Merikarvian Innon alaisuudessa voi harrastaa yleisurheilua, hiihtoa, jalkapalloa ja suunnistusta¹³⁴.

2.3. Merikarvian V.P.K. ry

Ensimmäiset vapaaehtoiset palokunnat perustettiin Suomessa 1860- ja 1870-luvuilla. VPK:n toiminnassa näkyi selvästi sen jäsenten kiinnostus palontorjunnan ja sammuttamisen lisäksi myös puolisotilaalliseen harjoitteluun. Taustalla oli yleiseurooppalainen ilmiö, jossa ajan levottomuuden ja kuohunnat saivat ihmisten kiinnostuksen yleistä asevelvollisuutta kohtaan kasvamaan. Vähitellen kohti 1800-luvun loppua tultaessa VPK:n toiminta oli saanut mukaansa piirteitä, joilla ei ollut juuri mitään tekemistä alkuperäisen tarkoituksen, eli palontorjunnan kanssa. VPK-yhdistyksistä tuli merkittäviä vapaaehtoisen kulttuuritoiminnan järjestäjiä perustamalla kirjastoja, kuoroja, soittokuntia ja teatteriseurueita alaisu-

---

¹³¹ Merikarvian Into ry, Toimintakertomus 1986–87 & Merikarvian Into ry, Toimintakertomus kaudelta 1988-89, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹³² Merikarvian Into ry, Johtokunta, Pöytäkirja 3/86, Paikka: Satakunnan Säästöpankin kerho-huone, Aika: 13.2.1986 klo 19.00, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹³³ Merikarvian Into ry, Johtokunta, Pöytäkirja 4/87, Aika: 2.10.1987 klo 18.00, Paikka: Satakunnan Säästöpankin kokoushuone, Into ry Pöytäkirjat 1970–1985, Mkoa.

¹³⁴ Merikarvian Into, lajit, 2017, <<http://www.merikarvianinto.fi/?p=/lajit>>.

teensa.¹³⁵ VPK:t levisivät varsin nopeasti ja vuoteen 1907 mennessä Suomeen oli perustettu 213 VPK:ta, joissa oli yhteensä noin 20 000 jäsentä¹³⁶.

Maaliskuussa 1905 järjestettiin Voimisteluseura Innon johdolla keskustelutilaisuus VPK:n perustamiseksi Merikarvialle. Akseli Granqvist toimi asian esittelijänä, ja kaikki paikallaolijat kannattivat ehdotusta. Näin ollen valittiin seitsemänhenkinen komitea valmistelemaan sääntöehdotusta tulevalle V.P.K:lle. Komiteaan kuuluivat opettajat J. J. Pahkala ja A. V. Granqvist, kauppias W.W. Silander, maanviljelijä J. Rikalainen, poliisi F. Viitanen, nahkuri K. E. Wesanen sekä kirjuri E. Nordlund.¹³⁷ V.P.K:n toiminnan rahoitus haluttiin alusta lähtien pitää vapaaehtoisena.¹³⁸

Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan säännöt toimitettiin Turun ja Porin läänin ynnä Ahvenanmaan kuvernöörille, joka hyväksyi V.P.K:n perustamisen huhtikuun 15 päivänä 1905.¹³⁹ V.P.K:n saatua virallinen lupa toiminnalle, aloitettiin toiminnan suunnittelu ja toteutus nopeasti. Ruiskuhuone päätettiin rakennuttaa Näsin omistamalle maalle, kirkkokujan viereen. V.P.K:lle päätettiin myös perustaa huvitoimikunta, jonka avulla kerättiin varoja toiminnan aloittamiseksi ja ylläpitämiseksi. Kahdeksanhenkiseen huvitoimikuntaan valittiin E. Åberg, T. Knuusi, V. Lindberg, J. Rikalainen, A. Vuorela, V. Haanpää, J.J. Pahkala sekä leipuri Virtanen.¹⁴⁰ Vuonna 1908 V.P.K:n omalla talolla pidetyssä kokouksessa seuralle perustettiin myös arpajaistoimikunta. Samalla päätettiin hankkia talolle metsäkulissit esiintymislavaa koristamaan.¹⁴¹ Huvitoiminta oli siis alusta lähtien merkittävässä osassa Merikarvian V.P.K:n toiminnassa.

---

¹³⁵ Alapuro & Stenius, 1989, 31–32.

¹³⁶ Alapuro & Stenius, 1989, 52.

¹³⁷ Pöytäkirja kokouksesta, joka Voimisteluseura Innon puolesta oli toimeenpanttu Merikarvian kunnan luvalla maaliskuun 5p:nä (1905) Vapaaehtoisen palokunnanperustamista varten, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹³⁸ Pöytäkirja Merikarvian Yli- ja Alakylän W.P.K:n kokouksesta, pidetty kunnan tuvalla 9 p:nä huhtikuuta 1905, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹³⁹ Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan säännöt, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴⁰ Pöytäkirja W.P.K:n kokouksesta kunnantalolla 12 p:nä kesäkuuta 1905, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴¹ Pöytäkirja tehty WPKunnan vuosikokouksessa omalla talolla Huhtik. 17 p. 1908, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

Merikarvian kerhohuoneella lokakuussa 1906 pidetyssä kokouksessa käsiteltiin monia V.P.K:n tehtäviin keskeisesti liittyviä asioita. Kokouksessa päätettiin, että ruiskuhuoneille vedetään lippu osoittamaan sitä, että kalusto on lähtenyt sammutustehtävään. Pimeään aikaan taas lyhty hoiti saman tehtävän. Yli- ja Alakylän ruiskuhuoneisiin päätettiin hankkia palokellot sekä seitsemän kappaletta ”palomerkki autotorvia”, joista neljä sijoitettiin Ylikylään ja kolme Alakylään. Tarkat sijoituspaikat olivat Impivaaran rantakonttori, Virtasen leipomo, Langmyyry ja Näsin talo. Alakylässä taas Kansakoulu, insinööri Lindströmin talo sekä Kränin Norrbackan talo.¹⁴²

Palohälytyksen sattuessa soitettiin aina kirkonkelloja sekä Alakylä palokelloa. Jokaisella paloruiskun säilytyspaikalla oli myös oma erityinen hälytyssignaali, jota käytettiin silloin, kun lähistöllä tuli oli päässyt irti. Impivaaran rantakonttorin signaali oli yksi pitkä ja yksi lyhyt torven puhallus, Langmyyryssä yksi pitkä ja kolme lyhyttä puhallusta, leipuri Virtasen luona yksi pitkä ja neljä lyhyttä puhallusta sekä Näsillä yksi pitkä ja kaksi lyhyttä puhallusta. Alakylän Kansakoululla hälytyssignaali oli yksi pitkä ja yksi lyhyt puhallus, Lindströmillä yksi pitkä ja kaksi lyhyttä puhallusta ja Norrbackalla yksi pitkä ja kolme lyhyttä puhallusta. Jos Alakylässä sijainneita ruiskuja tarvittiin sammutustöissä Ylikylässä, puhallettiin kaksi pitkää puhallusta kaikilla torvilla. Jos taas Alakylässä tarvittiin apua sammutustöissä, puhallettiin kaikilla torvilla kaksi pitkää puhallusta.¹⁴³

Useat Merikarvialla toimineet yhdistykset halusivat vuokrata palokunnantaloa, mihin V.P.K. myös oli suostuvainen. Talolla järjestettiin lähinnä Innon, Nuorisoseuran ja Työväenseuran kokouksia sekä iltamia.¹⁴⁴ Myös Ahlströmin kansakoululle annettiin lupa vuokrata taloa oppilaiden liikuntatuntien järjestämiseksi.

---

¹⁴² Pöytäkirja tehty WPK kokouksessa Merikarvian kunnanhuoneessa sunnuntaina huhtikuun 22 p:nä 1906, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴³ Pöytäkirja tehty WPK kokouksessa Merikarvian kunnanhuoneessa sunnuntaina huhtikuun 22 p:nä 1906, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴⁴ Pöytäkirja pidetty WPK johtokunnan kokouksessa talolla Lokak 1 p 1908 & WPKunnan johtokunnan kokous pidetty Wirtapurolla Marrask 17 p 1909, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

Lisäksi taloa päätettiin vuokrata Herra Karin näyttelijäseurueelle 25 markan vuokrasta iltaa kohden. Esitysiltoina V.P.K. vastasi buffetin pidosta.¹⁴⁵

Ensimmäinen maailmansota, Suomen itsenäistyminen ja sisällissodan vaikutukset näkyvät myös Merikarvian V.P.K:n historiassa.

*”Koska on tietoon tullut, että W.P.K. talolle tulee piakkoin asumaan venäläistä sotaväkeä niin päätettiin kantaa talon vuokraa 500 markkaa kuukaudelta jos sotamiehiä tulee 100 taikka vähemmän jos niitä tulee huomattavasti enemmän niin 15 penniä vuorokaudelta miestä kohden.”*¹⁴⁶

Vuodelta 1918 pöytäkirjamerkintöjä löytyi vain yksi ja sekin todella lyhyt. Lokakuussa pidetyn syyskokouksen avasi S. Toukola, joka myös valittiin puheenjohtajaksi sekä kirjuriksi. Ainoa asia, mitä kokouksessa käsiteltiin, oli V.P.K. talon portaiden edusta, johon päätettiin laittaa kivetys.¹⁴⁷

Ymmärrettävistä syistä hiljaisempien vuosien jälkeen, vuonna 1919 Merikarvian V.P.K:n toiminta muuttui jälleen aktiiviseksi. Talon vuokraksi päätettiin 100 markkaa illalta, kun talolla järjestetään ilmat, elävät kuvat tai tanssit. Häistä ja suuremmista juhlista vuokra oli sovittava erikseen, samoin kuin pienistä kokouksista. Merikarvian Suojeluskunnalle myönnettiin lupa vuokrata taloa kokouksia, harjoituksia sekä iltamien järjestämistä varten.¹⁴⁸ Vuonna 1921 Merikarvian Suojeluskunnalle päätettiin vuokrata koko V.P.K. talo viidensadan markan vuosivuokralla.¹⁴⁹ Tämän jälkeen V.P.K:n historiassa on pöytäkirjojen mukaan hiljaisempi vaihe. Kuitenkin heinäkuun 17. päivä 1928 V.P.K. rekisteröitiin yhdistysrekisteriin, eli aivan nukuksissa toiminta ei liene ollut.¹⁵⁰

---

¹⁴⁵ Merikarvian palokunnan johtokunnan kokouksessa Elok. 2 p Ahlströmin kansakoululla, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴⁶ Pöytäkirja tehty W.P.K. Johtokunnan kokouksessa Toukolassa toukokuun 28 päivä 1917 klo 2 päivällä, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴⁷ Pöytäkirja tehty W.P.K. syyskokouksessa lokakuun 27 p. 1918, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴⁸ Pöytäkirja tehty Merikarvian W.P.K johtokunnan kokouksessa kaup. E Takalan luona Tammi- 12 p:nä 1919, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁴⁹ Pöytäkirja tehty Merikarvian W.P.K. johtokunnan kokouksessa Kaup. E. Toukolan luona jouluk 18 p. 1921, Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926, Mkoa.

¹⁵⁰ Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016.

2.3.1. Uusi V.P.K.

Vuoden 1934 syyskokouksessa Merikarvian V.P.K:n johtokunta ehdotti, että nykyinen V.P.K. lakkautettaisiin ja uusi V.P.K. aloittaisi toiminnan vanhan sijaan. Kokous hyväksyi johtokunnan ehdotuksen ja velvoitti johtokunnan luetteloimaan V.P.K:n omaisuuden sekä järjestämään velka-, vuokra- ja kauppa sitoumukset niin, että luovutettaessa vastaperustettavalle uudelle V.P.K:lle, omaisuus oli selvä ja riidaton.¹⁵¹ Varsinaisessa kevätkokouksessa vuonna 1935 päätettiin yksimielisesti lopettaa V.P.K:n toiminta nykyisessä muodossa ja luovuttaa kaikki omaisuus uudelle palokunnalle. Samalla V.P.K. talosta päätettiin myydä yksi kuudesosa Merikarvian Nuorisoseuralle sekä yksi kuudesosa Lotta Svärd yhdistyksen Satakunnan piirin Merikarvian paikallisosastolle.¹⁵²

Vuodesta 1939 lähtien Merikarvian V.P.K:n pöytäkirjat siirtyivät Merikarvian kunnan arkistoon palolautakunnan alle.¹⁵³ Pöytäkirjat pitävät sisällään todella vähän tietoa Merikarvian V.P.K:n toiminnasta vuoden 1939 jälkeen. Pöytäkirjamerkinnöissä käsitellään lähinnä vain kunnassa sijaitsevien paloruiskujen määrää ja sitä, missä päin tuli on ollut irti.¹⁵⁴ Vasta vuoden 1995 kunnanhallituksen ja kunnanvaltuuston pöytäkirjat valottavat hieman Merikarvian V.P.K:n toimintaa.

1990-luvulla Merikarvian V.P.K. omisti ranta-alueen, jolla sijaitti saunarakennus. Vuonna 1995 V.P.K päätti rakentaa alueelle koulutustilan, jonka rahoittamiseksi V.P.K. myi symbolisia tiiliä. Koska kunnanhallitus katsoi V.P.K:n tekevän kunnan kannalta arvokasta työtä, päätti se esittää kunnanvaltuustolle, että tämä myöntäisi 20 000 markkaa symbolisen tiilen ostamiseen.¹⁵⁵ Kunnanval-

---

¹⁵¹ Pöytäkirja kirjoitettu Merikarvian W.P.K:n syyskokouksessa W.P.K:n talolla 8 p:nä lokak. 1934, Merikarvian W.P.K. Pöytäkirjat aljettu v. 1934, Mkoa.

¹⁵² Pöytäkirja tehty Merikarvian V.P.K:n varsinaisessa kevät kokouksessa 15/4 1935. V.P.K. talolla, Merikarvian W.P.K. Pöytäkirjat aljettu v. 1934, Mkoa.

¹⁵³ Palolautakunnan pöytäkirjat 13/12–34 – 12/1–39, Merikarvian kunta, Kvalt ja kunntk, viranomaisen, III:28, Ca:1, Mka.

¹⁵⁴ Palolautakunnan pöytäkirjat 13/12–34 – 12/1–39 & Palolautakunnan pöytäkirja 1961–70 & Palolautakunnan pöytäkirja 1971–1972, Merikarvian kunta, Kvalt ja kunntk, viranomaisen, III:28, Ca:1, Mka.

¹⁵⁵ Avustuksen myöntäminen Merikarvian VPK ry:lle, Kunnanhallitus 20.03.1995, s. 160, Khall 113\$, Mka.

tuusto taas ehdotti määrärahasi 2 000 markkaa, minkä kunnanvaltuusto myös yksimielisesti hyväksyi ¹⁵⁶.

Merikarvian V.P.K:n toiminnasta ei ole juurikaan saatavilla arkistolähteitä 1900-luvun loppupuolelta. Tämä ei silti merkitse sitä, että V.P.K:n toiminta olisi loppunut. Merikarvian V.P.K. on yhä edelleen toiminnassa oleva aktiivinen yhdistys, jonka viimeisin rekisteröintipäivä yhdistysrekisteriin on 8.11.2011 ¹⁵⁷.

---

¹⁵⁶ Avustuksen myöntäminen Merikarvian VPK ry:lle, Kunnanvaltuusto 28.03.1995, s. 44, Kvalt 26§, Mka.

¹⁵⁷ Yhdistysrekisteri, 2016,
<http://yhdistysrekisteri.prh.fi/oyhaku.htx?kieli=1&oskori=NEW&hakuraja=0&nimi=&kotipaikka=Merikarvia&ensrek=&viimrek=&osoite=&vapaa=&sb_haku=Hae>.

3. Sotien jälkeen

Toisen maailmansodan päättyminen jätti jälkensä koko Suomen tavoin myös Merikarviaan. Kaikki rintamalle lähteneet eivät koskaan palanneet kotiin ja sodan jälkeen Suomen oli maksettava sotakorvauksia Neuvostoliitolle. Talous oli sodan aikana romahtanut, elintarvikkeiden säännöstely jatkui ja lähes kaikesta oli pulaa. Sodan jälkeinen sotakorvauksien maksaminen ja maan jälleenrakennus auttoivat kuitenkin nostamaan Suomen talouden jaloilleen. Teollisuudella oli tässä suuri merkitys, sillä Suomi maksoi suurimman osan sotakorvauksista nimenomaan teollisuustuotteina Neuvostoliitolle.¹⁵⁸

Päättyneen sodan jälkeen ympäri Suomea perustettiin yhdistyksiä, joissa rintamaveteraanit saattoivat viettää yhdessä aikaa ja ylläpitää oppimaan taitoja. Tällaisia olivat esimerkiksi ali- ja reserviupseerikerhot, joita myös Merikarvialle perustettiin.

3.1. Merikarvian Reserviupseerikerho

Toukokuussa 1945 kapteenit R. Helanko, E. Kaikkonen, luutnantit G. Häyrinen ja P. Kyläkoski sekä vänrikki E. Hiltunen kokoontuivat Merikarvian yhteiskoululle keskustelemaan tarpeesta luoda tähänastisista kiinteämpi yhteys kunnassa asuvien reserviupseerien kesken. Kiinteämpi yhteys helpottaisi erityisesti avustustoiminnan järjestämisessä sodan jälkeen taloudellisiin vaikeuksiin joutuneille sekä invalidisoituneille reserviupseereille. Kokouksessa päätettiin perustaa Merikarvialle Reserviupseerikerho, joka toimisi Porin Reserviupseerikerhon alaosastona.¹⁵⁹ Vielä saman kesän aikana päätettiin Reserviupseerikerhosta tehdä itsenäinen, joten se irrotettiin Porin Reserviupseerikerhon alaisuudesta. Reserviupseerikerhon ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin kapteeni R. Hekanko.¹⁶⁰ Yhdistysrekisteriin Reserviupseerikerho rekisteröitiin 15.5.1950¹⁶¹.

---

¹⁵⁸ Suomen teollisuustuotannon kasvun vuodet, 2007, <<http://www.stat.fi/tup/suomi90/toukokuu.html>>.

¹⁵⁹ Pöytäkirja Porin Reserviupseerikerhon Merikarvian osaston perustavasta kokouksesta Merikarvian yhteiskoulussa 8.5.45 klo 19.30, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶⁰ Merikarvian Reserviupseerikerhon toimintakertomus v. 1955, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶¹ Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016.

Reserviupseerikerhon toiminnan keskiössä oli järjestää tapaamisia ja harrastustoimintaa kerhon jäsenille. Vappuaattona 1946 järjestettiin kerhoillanvietto ja illallinen halukkaille Reserviupseerikerhon jäsenille. Illanviettoon osallistuminen maksoi 1200 markkaa, tuli osallistuja yksin, tai seuralaisen kanssa. Ohjelmassa oli illallisen lisäksi kevyttä viihdeohjelmaa.

*”Tarkoitus on lisäksi karkeloida hamaan aamuun, joten on välttämättöntä, että jokainen jäsen tuo tullessaan – paisi hilpeätä mieltä – myöskin naisen, mieluummin oman vaimonsa tai siksi pyrkivän, vaikka yhtä hyvin voi myös tulla vielä vailla miehisiä tavoitteita elelevän, rippikoulun käyneen nuoren naisen kera.”*¹⁶²

Reserviupseerikerho muisti myös ahkerasti sodissa kaatuneita sekä rintamalla palvelleita henkilöitä. Reserviupseerikerho suoritti sepeleenlaskun Merikarvian sankarihaudoilla joka itsenäisyyspäivä sekä vainajien muistopäivä.¹⁶³ Elokuussa 1953 Reserviupseerikerho kutsui meren rannalla sijaitsevaan viikonloppumajaansa Ämmäkariin ”vapaussodan veteraaneja” yhteiseen muisteluhetkeen ja illanviettoon.¹⁶⁴

Reserviupseerikerho piti harrastustoiminnan muodossa jäsentensä armeijassa ja rintamalla oppimia taitoja yllä. Näitä taitoja tarvittiin eri kisoissa, joihin kerhon jäsenet osallistuivat. Tällaisia olivat esimerkiksi ”Sissin Malja”, joka järjestettiin Kankaanpäässä, ”Kenraalin vaski” joka kisattiin Huittisissa, Merikarvian Reserviupseerikerhon järjestämät maastokilpailut, prosenttiammunnat sekä ammuntakilpailut pistoolilla ja pienoiskiväärillä, jotka kerho järjesti yhdessä Merivartioaseman kanssa.¹⁶⁵

Vuonna 1955 Merikarvian Reserviupseerikerho täytti kymmenen vuotta. Kyseisen vuoden toimintakertomus alkaa muistelulla kerhon perustamisesta sekä kaikkien puheenjohtajien luetteloinnilla. Tämän jälkeen siirrytään esittelemään kerhon nykyiset jäsenet sekä toimintaa kuluneen vuoden aikana. Puheenjohta-

---

¹⁶² Kutsu Reserviupseerikerhon vappuaaton illanviettoon, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶³ Kerhon toimintakertomus v. 1952 & Merikarvian Reserviupseerikerhon toimintakertomus v. 1955 & Kerhon viidestoista toimintavuosi 1960, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶⁴ Lehtileike: vanhoja veteraaneja muistettu, Satakunnan Kansa, 11.8.1950, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶⁵ Merikarvian Reserviupseerikerhon toimintakertomus v. 1955, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

jana toimi luutnantti P. Huhtinen ja sihteerinä sekä rahastonhoitajana K.G. Häyri-
nen. Urheilu-upseerina toimi luutnantti R. Rantala ja ampumaupseerina Y.
Salmela. Sankaripatsastoimikunnassa seuraa edusti puheenjohtaja P. Huhti-
nen.¹⁶⁶ Sankaripatsaan paljastamistilaisuus pidettiin Merikarvialla 30.9.1956
¹⁶⁷.

Toimintakauden aikana kerho osallistui yhteensä neljään kilpailuun, joissa se
menestyi kohtalaisesti. Kerhon jäsenille järjestettiin myös yksi luentotilaisuus,
jonne saapui liiton edustaja luutnantti K. Sipi puhumaan kartanluvusta sekä lii-
ton toiminnasta. Viihteellisemmästä toiminnasta vastasivat kerhon järjestämät
arpajaiset sekä kahdet tanssit, jotka pidettiin Otamon lavalla. Kerho järjesti
myös kaksi elokuvanäytöstä. Lisäksi Ämmäkaria vuokrattiin kahdesti kerhon
ulkopuolelle, josta Reserviupseerikerho sai tuloina 600 markkaa.¹⁶⁸

P. Huhtisen pitkä puheenjohtajakausi päättyi vuonna 1960, kun hän itse pyysi
eroa tehtävästä. Huhtisen tilalle uudeksi puheenjohtajaksi valittiin majuri M. Piri.
Samana keväänä järjestettiin Helsingissä Suomen marsalkan ratsastajapatsaan
paljastustilaisuus, jonne Merikarvian Reserviupseerikerhon jäsenillä oli mahdol-
lisuus osallistua. Tilaisuutta mainostettiin jäsenille vuoden 1960 ensimmäisessä
jäsentiedotteessa. Samassa tiedotteessa mainostettiin myös kerhon perinteistä
laskiaisretkeä, joka tehtiin Riispyyhyn, luutnantti Veromaan luo.¹⁶⁹

Vuoden 1960 talvella Reserviupseerikerho osallistui myös kaksiiin hiihtokilpailui-
hin. Helmikuussa järjestettiin Merikarvian yhteiskoululla ampumahihtokilpailut
Merikarvian Reserviupseeri- ja Aliupseerikerhojen sekä Merivartioaseman jäse-
nille¹⁷⁰, jonka Reserviupseerikerho voitti¹⁷¹. Maaliskuun alussa puolestaan Me-
rikarvian Mieslaulajat järjestivät talviurheilukilpailut, joissa lajeina olivat hiihto ja
mäkihyppy.¹⁷² Mieslaulajat voitti kilpailun, vaikkakin joukkueella, jossa oli jäse-
niä sekä mieslaulajista, että Reserviupseerikerhosta¹⁷³. Talven aikana myös
kaikkien Merikarvian Reserviupseerikerhon jäsenet veloitettiin suorittamaan 15

---

¹⁶⁶ Merikarvian Reserviupseerikerhon toimintakertomus v. 1955, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶⁷ Sankaripatsaan paljastus 30.9.1956, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶⁸ Merikarvian Reserviupseerikerhon toimintakertomus v. 1955, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁶⁹ Merikarvian Reserviupseerikerho, Tiedoituskirje N:o 1, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁷⁰ Merikarvian Reserviupseerikerho, Urheilutiedotus n:o 1, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁷¹ Kerhon viidestoista toimintavuosi 1960, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁷² Merikarvian Reserviupseerikerho, Urheilutiedotus n:o 1, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁷³ Kerhon viidestoista toimintavuosi 1960, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

kilometrin hiihto. Hiihto oli mahdollista suorittaa ampumahiihtokilpailun yhteydessä tai vaihtoehtoisesti kerhon yhteisellä hiihtoretellä. ¹⁷⁴

Viisitoistavuotiaan Merikarvian Reserviupseerikerhon toiminta oli pysynyt hyvin samankaltaisena kuin aiempinakin vuosina. Kerhon toiminta oli varsin urheilupainotteista, ja kilpailuissa oli tullut kohtalaisesti menestystä. Aiempien vuosien tapaan Reserviupseerikerho kävi laskemassa seppeleet sankarihaudoille itsenäisyyspäivänä ja vainajien muistopäivänä. Kuluneen vuoden aikana järjestettiin myös perinteinen laskiaisretki. Lisäksi kuusi kerhon jäsentä otti osaa marsalkan ratsastajapatsaan paljastustilaisuuteen ja suurparaatiin Helsingissä 6.6.1960. ¹⁷⁵

Yllä mainittujen kilpailujen lisäksi Reserviupseerikerho järjesti toukokuussa 1960 maastokilpailut, joihin se kutsui osallistumaan Noormarkun reserviupseerikerhon jäsenet. Vieraat veivät maastokilpailun voiton mukanaan. Kesäkuussa Reserviupseerikerho järjesti seuran jäsenille herrasmieskilpailun, mutta *”herrasmiehiä ei tosin löytynyt”*, eli kilpailut jäivät pitämättä. Marraskuussa kilpailtiin pistooliammunnassa Aliupseerikerhoa vastaan. Joukkuekilpailun voitti Aliupseerikerho, joka sai kotiin vietäväksi Keskusosuuspankin lahjoittaman kiertopalkinnon. Lisäksi Reserviupseerikerho otti vuoden aikana osaa liiton järjestämään prosenttiammuntaan. Menestymisessä olisi ollut kerhon johdon mukaan *”toivomisen varaa”*. ¹⁷⁶

3.1.1. Naisjaoston perustaminen

Vuonna 1962 päätettiin Reserviupseerikerhoon perustaa naisjaosto. Lokakuussa naisjaoston perustavaan kokoukseen olivat saapuneet rouvat Aalto, Häyriinen, Niemi, Rannikko, Tiitinen, Alatalo, Veromaa, Ingström, Sipilä, Salmi ja Näsi. Naisjaoston puheenjohtajaksi valittiin rouva Veromaa ja varapuheenjohtajaksi rouva Aalto. Sihteeriksi puolestaan valittiin rouva Salmi. Naisjaoston ompelu-

---

¹⁷⁴ Merikarvian Reserviupseerikerho, Urheilutiedotus n:o 1, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

¹⁷⁵ Kerhon viidestoista toimintavuosi 1960, Pöytäkirja 1945-1963, Mkoa.

¹⁷⁶ Kerhon viidestoista toimintavuosi 1960, Pöytäkirja 1945-1963, Mkoa.

kerho kokoontui kerran kuukaudessa.¹⁷⁷ Naisjaoston pääasiallisena tehtävänä oli järjestää Reserviupseerikerhon juhlia ja muita tapahtumia.

Ensimmäinen juhla, jonka naisjaosto järjesti, olivat 2.12.1962 Merikarvian yhteiskoululla vietetty Reserviupseerikerhon pikkujoulut. Pikkujoulut oli tarkoitettu kokoperheen juhlaksi, eli myös lapset olivat tervetulleita vieraita. Ompelukerhon kokouksessa mukana olleet 12 naista päättivät hoitaa pikkujoulujen tarjoilut siten, että jokainen toisi juhlisiin jotain syötävää. Pikkujoulujen ohjelmaksi päätettiin ottaa yhteislaulua, kilpailut lapsille ja aikuisille, Rainer Aallon laulusesitys sekä joulupukin vierailu.¹⁷⁸ Joulupukin vierailua varten pyydettiin jokaista osallistujaa tuomaan nimetön paketti pukinkonttia varten, jotka joulupukki illalla jakoi osallistujille.¹⁷⁹

Naisjaoston toiminta oli 1960-luvulla varsin vilkasta. Ompelukerhojen ja juhlien järjestämisen lisäksi naisjaosto piti keväällä 1964 muotinäytöksen yhteiskoululla. Naisjaoston jäsenet toimivat menestyksekkäästi ”*mannekiineina*”. Yleisöä olisi kaivattu paikalle enemmän, mutta koska tuotot tapahtumasta jäivät voitollisiksi, piti naisjaosto muotinäytöstä onnistuneena.¹⁸⁰ Lisäksi saman kevään aikana naisjaosto kutsuttiin osallistumaan Noormarkun Reserviupseerikerhon naisten järjestämään juhlaan Ahlströmin huvilalla. Merikarvian naisista juhlisiin osallistui 11 henkeä.¹⁸¹

Vuodelta 1968 naisjaosto on kirjannut hyvin tarkasti ylös kaikki vuoden tapahtumat. Näistä merkinnöistä saa hyvin käsityksen siitä, millaista naisjaoston toiminta yhden vuoden aikana oli. Helmikuussa järjestettiin piirin vuosikokous, jonne Merikarvian Reserviupseerikerhon naisjaoston lähetti edustajan. Lisäksi piirin kokouksia oli kaksi – keväällä ja syksyllä yhdet. Laskiaista vietettiin myös perinteisesti ja kerhoiltoja järjestettiin yhteensä viisi. Huhtikuussa naisjaosto järjesti Kunnalliskodissa kahvitilaisuuden, jossa laulettiin yhteislauluja. Toukuussa ja syyskuussa järjestettiin miesten hengellinen ilta Nuortenniemessä,

---

¹⁷⁷ Merikarvian reserviupseerikerhon, Naisjaoston perustava kokous pidetty Veromaalla perjantaina 26.10.1962 kello 19.00, Naisjaoston pöytäkirjat 1962–1971, Mkoa.

¹⁷⁸ Ompeluseura Tiitisellä 8.11.1962 kello 19.30, Naisjaoston pöytäkirjat 1962–1971, Mkoa.

¹⁷⁹ Kutsu Reserviupseerikerhon pikkujouluihin, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa

¹⁸⁰ 5.4.64 Muotinäytös yhteiskoulussa, Naisjaoston pöytäkirjat 1962–1971, Mkoa.

¹⁸¹ 18.4.64 Noormarkun Res.ups naisten järjestämä juhla, Naisjaoston pöytäkirjat 1962–1971, Mkoa.

jonne naisjaosto järjesti kahvitarjoilun ja makkaraa. Ennen kesätaukoa naisjaosto järjesti vielä teatteriretken Poriin. Lokakuussa naisjaosto järjesti tarjoilut miesten ampumakilpailuihin. Naisjaosto vastasi myös perinteisistä itsenäisyyspäivän juhlista sekä kahviarpojen myynnistä ja arpajaisten järjestämisestä joulukuun 17. päivänä.¹⁸²

Merikarvian reserviupseerikerhon ja naisjaoston pöytäkirjamerkinnät päättyvät 1960-luvulle. Naisjaoston pöytäkirjan lopussa on kuitenkin merkintä vuodelta 2001, jolloin Merikarvian reserviupseerien naiset päättivät maksaa tililtään kaikki varat Reserviupseerikerholle, sillä naisjaostolla ei ole ollut toimintaa enää vuosiin. Vaikka Merikarvian reserviupseerikerhon toiminnasta ei ole arkistossa merkintöjä, se ei suinkaan lopettanut toimintaansa 1900-luvun aikana, vaan on ollut vielä tänä päivänä elinvoimainen yhdistys, jonka viimeisin rekisteröintipäivä yhdistysrekisteriin on 11.01.2012¹⁸³.

3.2. Lauttijärven Martat

Naisten järjestäytyminen omien organisaatioiden alle alkoi Suomessa 1800-luvun lopulla, mutta voimakkainta se oli 1900-luvun alussa. Naisliikkeeksi kutsutun ilmiön taustalla olivat ajan suurimmat yhdistykset – kansainvälinen naisten raittius- ja siveellisyysjärjestö Valkonauha, Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys (NNKY), Naisasialiitto Unioni ja vuonna 1899 perustettu Marttajärjestö (alun perin nimi oli Sivistystä kodeille). Naisliikkeen tarkoituksena oli ajaa naisten asiaa ja luoda naisten ihannekuvaksi äidillinen ja kotia hoitava nainen. Naisliike ei siis ollut vain yksi järjestö, vaan usean eri yhdistyksen luoma verkosto.¹⁸⁴

Merikarvialle perustettiin myös oma Marttayhdistys, joka rekisteröitiin syyskuussa 1942 yhdistysrekisteriin. Tämän jälkeen Marttayhdistyksiä on Merikarvialle perustettu vielä kolme lisää. Nämä ovat Lauttijärven Martat, Honkajoen Martat sekä Merikarvian Uusmartat, joka perustettiin lakkautetun Merikarvian Marttayhdistyksen tilalle.

---

¹⁸² Vuoden 1968 toimintaa, Naisjaoston pöytäkirjat 1962–1971, Mkoa.

¹⁸³ Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016.

¹⁸⁴ Sulkunen, 1989, 162–164.

Lauttijärven Marttojen perustava kokous pidettiin marraskuun 18. päivänä vuonna 1947 Lauttijärven Kansakoululla. Paikalle oli saapunut 31 Marttaa sekä konsultti Helinä Kukko, joka johti kokousta. Uuden perustetun Marttayhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin opettaja Lea Toivonen ja varapuheenjohtajaksi Ester Vihervuori. Sihteeriksi valittiin Irja Heikkilä ja rahastonhoitajaksi Eeva Autimo. Ensimmäisenä toimintamuotona päätettiin alkaa johtaa kahta Marttatyttöjen kerhoa, joista toinen toimi Lauttijärven, ja toinen Koittankosken koulupiirin alueella. Ensimmäistä johtamaan valittiin neiti Aune Mäkelä ja opettaja Lea Toivonen. Jälkimmäistä puolestaan opettajat Ester Vihervuori ja Aili Kuusijärvi.¹⁸⁵

Perustavassa kokouksessa päätettiin, että Lauttijärven Marttojen kokoontumisia – tavallisemmin Marttailtoja – joita aluksi kutsuttiin käsityöilloiksi, järjestettäisiin joka toinen keskiviikkoilta. Käsityöilloissa esitettäisiin myös ohjelmaa, jonka järjestämisestä vastuussa oli johtokunta. Lisäksi tehtiin päätös pikkujoulujen, kevätmyyjäisten sekä tyttöjen myyjäisten järjestämisestä. Jäsenmaksuksi määrättiin 25 markkaa jäseniltä, kannattavilta jäseniltä 50 markkaa ja tyttöjäseniltä 20 markkaa.¹⁸⁶

Perustavassa kokouksessa Lauttijärven Martat valitsivat myös toimihenkilöt kahteen eri toimikuntaan. Ravintolatoimikuntaan valittiin emäntä Hanna Vanhatalo sekä neidit Maija Riihiaho, Saimi Lähteenmäki ja Anna Järvelä. Koristelu-toimikuntaan puolestaan valittiin neidit Aune Mäkelä, Raili Perähannu, Kerttu Pohjus ja Helena Aaltonen. Lisäksi valittiin erityiset henkilöt jäsentenkerääjiksi. Lauttijärven koulupiirissä tehtävää hoiti Anna Järvelä ja Koittankosken koulupiirissä Raili Perähannu.¹⁸⁷

Lauttijärven Marttojen perustavassa kokouksessa saatiin paljon aikaan ja pysyttiin suunnittelemaan toimintaa jo hyvin pitkäjänteisesti. Tämä johtui siitä, että

---

¹⁸⁵ Pöytäkirja pidetty Merikarvian Lautjärven Kansakoululla Lautjärven Marttayhdistyksen perustavassa kokouksessa 18 pv:nä marraskuuta 1947, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

¹⁸⁶ Pöytäkirja pidetty Merikarvian Lautjärven Kansakoululla Lautjärven Marttayhdistyksen perustavassa kokouksessa 18 pv:nä marraskuuta 1947, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

¹⁸⁷ Pöytäkirja pidetty Merikarvian Lautjärven Kansakoululla Lautjärven Marttayhdistyksen perustavassa kokouksessa 18 pv:nä marraskuuta 1947, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

kaikki kokoukseen osallistuneet henkilöt olivat jo ennestään Marttaliiton jäseniä, ja näin ollen hyvin perillä Marttojen toiminnasta. Merikarvian Martta ry oli rekisteröity yhdistysrekisteriin jo 30.9.1942¹⁸⁸, eli Merikarvialla oli jo valmis pohja, jonka pohjalta Lauttijärven Marttojen toiminta voitiin rakentaa. Johtokunnan kokouksia pidettiin ensimmäisen toimintavuoden aikana viisi ja yleisiä kokouksia kaksi¹⁸⁹.

Vappuna 1948 Lauttijärven Martat järjestivät nuoris juhlan Lauttijärven koululla. Marttaemäntä Hanna Vanhatalo valittiin huolehtimaan juhlien ruokatarjoilusta. Koittankosken opettajat järjestivät juhlaan kansantanhuja ja lauluesityksiä. Martat puolestaan vastasivat muusta ohjelmasta.¹⁹⁰ Lisäksi perinteisten elojuhlien yhteydessä pidettiin Marttojen johdolla Maaseudun juhla. Juhlien järjestämisen lisäksi kurssit kuuluivat Marttojen toimintaan. Syksyllä pidettiin kaksi ompelukurssia sekä kutomakurssi. Vuodesta 1948 lähtien käsityöilloissa alettiin osallistujilta kerätä maksua toiminnan rahoittamiseksi.¹⁹¹ Jäseniä yhdistyksessä oli toimintavuoden aikana yhteensä 38.¹⁹²

Lauttijärven Marttojen laulukerho perustettiin vuonna 1949 ja sen ensimmäiseksi johtajaksi valittiin Ester Vihervuori. Saman vuoden aikana päätettiin järjestää iltamat maamiesseuran talolla vappuna tai sopivaksi katsottavana ajankohtana. Ohjelmassa olisi muun muassa perustettavan kuoron esityksiä sekä näytelmäkappale. Iltamien koristelijoina ja siivoajiksi vastasivat Anna-Maija Hamppula, Hanna Jylhänkoski, Irja Heikkilä, Elle Autiovaara, Aune Mäkelä, Aino Jylhänkoski. Vuoden aikana päätettiin myös pitää tavanmukaiset adventtijuhat sekä myyjäiset.¹⁹³

Vuoden 1953 tammikuussa pidetyssä vuosikokouksessa Lauttijärven Martat päättivät liittyä Satakunnan Marttapiiriliittoon¹⁹⁴. Saman vuoden syyskuussa rekisteröitiin yhdistys myös yhdistysrekisteriin. Yhdistysrekisteri-ilmoituksen li-

---

¹⁸⁸ Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016.

¹⁸⁹ Vuosikertomus vuodelta 1948, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

¹⁹⁰ Pöytäkirja tehty Lautjärven Marttayhdistyksen johtokunnan kokouksessa, Autimolla helmikuun 18 pv:nä 1948, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

¹⁹¹ Pöytäkirja pidetty Lautjärven Marttayhdistyksen johtokunnan kokouksessa 25 pv:nä heinäkuuta 1948 Heikkilässä, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

¹⁹² Vuosikertomus vuodelta 1948, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

¹⁹³ Vuosikokouksen pöytäkirja 1948, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

¹⁹⁴ Merikarvian Lautjärven Marttayhdistys piti sääntöjen määräämän vuosikokouksen tammikuun 19 pn:nä 1953 Lautjärven kansakoululla, Lautjärven Marttayhdistys V: 1947–1955, Mkoa.

säksi Martat toimittivat liitteeksi Marttayhdistyksen säännöt, sopimuskirjeen sekä virkatodistukset kahdeksalta sopimuskirjeen allekirjoittaneelta Martalta.¹⁹⁵

” Sopimuskirje

Me allekirjoittaneet olemme täten päättäneet rekisteröidä marraskuun 18 päivänä vuonna 1947 perustetun Merikarvian Lautjärven Marttayhdistys nimisen yhdistyksen, jonka kotipaikka on Merikarvian kunta ja pyydämme sen oheen liittämилlemme säänoille vahvistuksen.

Merikarvialla heinäkuun 24 pv.nä 1953”¹⁹⁶

3.2.1. Aktiivista toimintaa

Vuoteen 1956 mennessä Lauttijärven Marttojen jäsenmäärä oli noussut 55:een. Seuran puheenjohtajana toimi emäntä Kyllikki Mattila ja sihteerinä Elna Vanhatalo. Johtokunnan kokouksia pidettiin kolme ja yleisiä kokouksia yksi. Marttailoja sitä vastoin pidettiin 22. Lisäksi jäsenille järjestettiin kaksi kurssia – rottinki ja niinityö kurssi sekä arkijälkiruokien valmistuskurssi. Käsityökurssilla osallistujia oli 21 ja ruokakurssilla 30. Perinteiset joulujuhlat ja myyjäiset järjestettiin joulukuun 14. päivänä Lauttijärven Kansakoululla. Joulujuhliin saapui yhteensä 108 osallistujaa.¹⁹⁷

Lauttijärven Marttojen yhteenlaskettu omaisuus oli vuonna 1956 yhteensä 313 853 markkaa. Avustuksia yhdistys keräsi vuoden aikana 3 195 markkaa sekä 3,5 kiloa villoja. Marttailloista saatu tuotto oli 14 618 markkaa ja myyjäisistä saatu puolestaan 18 423 markkaa. Pitokalustoa vuokraamalla yhdistys kerrytti tililleen 27 750 markkaa. Vuoden aikana Lauttijärven Martat eivät vain keränneet varoja toiminnan ylläpitämiseen, vaan he myös lahjoittivat Suomen Punaisen Ristin kautta Unkarin avustamiseksi 2 000 markkaa.¹⁹⁸

---

¹⁹⁵ Ilmoitus yhdistysrekisteriin, Lauttijärven Martat, Tilit, Tilintark. Kertomukset, 1948–2004, Vanhoja tiliotteita vuosilta 1947-1995, Yhdistysrekisteriasiakirjat 1953–2000, Mkoa.

¹⁹⁶ Sopimuskirje, Lauttijärven Martat, Tilit, Tilintark. Kertomukset, 1948–2004, Vanhoja tiliotteita vuosilta 1947–1995, Yhdistysrekisteriasiakirjat 1953–2000, Mkoa.

¹⁹⁷ Merikarvian Lautjärven Marttayhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1956, Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1955–1966, Mkoa.

¹⁹⁸ Merikarvian Lautjärven Marttayhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1956, Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1955–1966, Mkoa.

Retkiä tehtiin kaksi. Huhtikuussa Martat kävivät vierailulla Kunnalliskodissa ja kesäkuussa Lauttijärven Martat tekivät kolmepäiväisen retken Helsinkiin. Matkan johtajana toimi Kaija Aitasalo ja osallistujia oli yhteensä 30 henkeä. Matkalla Martat tutustuivat muun muassa Eduskuntataloon, Presidentin linnaan, Kansallismuseoon sekä Korkeasaaren eläintarhaan.¹⁹⁹

Vuonna 1966 Lauttijärven Martat viettivät yhdeksättötoista toimintavuottaan sekä ”Suomalaisen työn vuotta”. Jäseniä Lauttijärven Martoissa oli 62. Puheenjohtajan toimi emäntä Irja Heikkilä ja varapuheenjohtajana emäntä Elna Vanhatalo. Sihteerinä puolestaan toimi emäntä Liisa Myllykallio. Johtokunnan kokouksia pidettiin vuoden aikana yhteensä viisi. Marttailtoja puolestaan järjestettiin 18 ja niistä seura keräsi tuloja yhteensä 255,90 markkaa. Naisten Maailmanjärjestölle Lauttijärven Martat lahjoittivat vuonna 1966 yhden markan.²⁰⁰

Kursseja järjestettiin kolme kappaletta. Helmikuussa Lauttijärven kansakoululle saapui Marttapiiriliiton konsulentti Tuula Aalto pitämään ruoanvalmistuskurssia, jossa valmistettiin ”tähteistä uutta tarjottavaa” sekä ”rautaisia ruokia”. Paikalle oli saapunut 27 Marttaa. Lokakuussa puolestaan järjestettiin kurssi, jossa kerrottiin ruokien pakastamisesta sekä näytettiin miten pakastinta hoidetaan ja puhdistetaan oikeaoppisesti. Marraskuussa Lauttijärven Martat järjestivät ensiapukurssin, jota pitämään saapui läänin terveystyöntekijä. Tälle kurssille osallistui 26 Marttaa.²⁰¹

Retkiä Lauttijärven Martat tekivät kaksi. Maaliskuussa järjestettiin potkukelkkaretki emäntä Rauha Ollilan luo, jossa pidettiin myös Marttailta. Retkelle osallistui 21 Marttaa. Kesäkuussa puolestaan Martat tekivät päiväretken Tampereelle. Oppaina toimi kaksi Marttaa Tampereen piiriliitosta. Kiertoajelulla Martat näkivät muun muassa jäähallin sekä rakenteilla olevan Kalevan kirkon. Martat kävivät myös tutustumassa Tampereen uuteen keskussairaalaan, Näsilinnan museoon

---

¹⁹⁹ Merikarvian Lautjärven Marttayhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1956, Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1955–1966, Mkoa.

²⁰⁰ Merikarvian Lautjärven Marttayhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1966, Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1967–1974, Mkoa.

²⁰¹ Merikarvian Lautjärven Marttayhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1966, Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1967–1974, Mkoa.

sekä Tuomiokirkkoon. Illalla ohjelmassa oli kesäteatteriesitys ”Särkelä itte”. Tampereen retkellä osallistujia oli mukana 24.²⁰²

Perustamisestaan lähtien Lauttijärven Marttojen toiminta on ollut vuosittain todella aktiivista. Yhdistyksen jäsenmäärä on sen toiminnan aikana noussut alun 38 jäsenestä huippuvuoden 1977 143 jäseneseen. Vuonna 2003 yhdistyksessä on ollut 101 jäsentä, eli huippuvuosista on tultu jonkin verran alaspäin.²⁰³ Toiminnan keskiössä ovat olleet martraillat, erilaiset kurssit sekä retkien ja juhlien järjestäminen jäsenille.

Lauttijärven Martat on yhä edelleen toiminnassa oleva elinvoimainen yhdistys, joka vietti 60-vuotisjuhlia Kuvaskankaan Kylätalolla 18.11.2007. Juhlien ohjelmasta vastasi merikarvialainen Proosit –kuoro. Lisäksi juhlan aikana Jorma Rinne esitteli vieraille vuoden lopussa julkaistavaa Lauttijärven Marttojen historiikkaa, jonka hän on yhdessä Anna-Maija Rinteen kanssa toimittanut.²⁰⁴ Tänä syksynä tulee Lauttijärven Marttojen perustamisesta kuluneeksi seitsemänkymmentä vuotta.

---

²⁰² Merikarvian Lautjärven Marttayhdistyksen vuosikertomus vuodelta 1966, Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1967–1974, Mkoa.

²⁰³ Rinne & Rinne 2007, 15–23 & 68–69.

²⁰⁴ Rinne & Rinne 2007, 22–23.

4. Kotiseuturakkaus

Teollistumisen myötä 1800-luvulla alkanut ja 1960-luvulla voimistunut muuttoliike maalta kaupunkeihin on näkynyt myös Merikarvian historiassa. Esimerkiksi vuosien 1980–2015 välisenä aikana Merikarvian väestön kehitys on ollut tasaisen laskeva pudoten noin 4 200 hengestä 3 200 henkeen²⁰⁵. Väkiluvultaan hitaasti pienenevässä kunnassa nousi erityisesti 1900-luvun lopulla kiinnostus omaa kotiseutua ja omia perinteitä kohtaan. Tämän johdosta Merikarvialle perustettiin oma kotiseutuyhdistys sekä yksitoista kyläyhdistystä.

4.1. Merikarvia-seura ry

Merikarvia-Seuran perustava kokous pidettiin Vanha-Heikkilässä toukokuun 30 päivänä vuonna 1993. Kutsu kokoukseen oli julkaistu Merikarvia-lehdessä kolme viikkoa aikaisemmin. Perustavaan kokoukseen saapui yhteensä 26 henkilöä ja samassa kokouksessa kirjoitettiin seuran perustamiskirja. Merikarvia-seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Ville Kaipainen ja hän toimi tehtävässä vuodet 1993–1994.²⁰⁶ Hänen jälkeensä seuran puheenjohtajana on toiminut vuosien 1994–2014 ajan Jorma Rinne ja vuodesta 2015 lähtien Lauri Hakosalo²⁰⁷.

Merikarvia-seuran toiminnasta päättää yhdistyksen kymmenhenkinen hallitus. Hallituksen jäsenten tulee olla seuran jäseniä – lukuun ottamatta rahastonhoitajaa ja sihteerä, jotka voidaan valita seuran jäsenten ulkopuolelta.

Merikarvia-seuran tehtävänä on seuran sääntöjen mukaan:

”kotiseututyön edistäminen herättämällä, kehittämällä ja ylläpitämällä asukkaiden kotiseututuntemusta ja paikallishenkeä sekä syventämällä heidän kiintymystään omaan kotiseutuunsa. Lisäksi seuran tarkoituksena on kotiseudun perinteiden vaaliminen, luonnonsuoje-

---

²⁰⁵ Tarkemmat tiedot väestönmuutoksen osatekijöistä, 2017, <<http://www.satamittari.fi/V%C3%A4est%C3%B6nmuutos>>.

²⁰⁶ Merikarvia-seuran perustaminen, 2017, <<http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys/perustaminen>>.

²⁰⁷ Merikarvia-seuran yhdistys, 2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys_1856>.

lu ja maisemanhoidon edistäminen sekä asukkaiden omatoimisuuden ja paikallisen harrastustoiminnan kehittäminen.” ²⁰⁸

Perustavassa kokouksessa Altti Mäntylä, joka tuolloin toimi puheenjohtajana opisto- ja kulttuurilautakunnassa, nosti Merikarvia-seuran perustamisen tärkeimmiksi syiksi Merikarvian kunnan vähäisen roolin paikallisen kulttuurin ja historian ja perinteiden tukemisessa sekä halun edellä mainittujen säilyttämisen turvaamiseksi. Seuran perustaminen olisi Mäntylän mukaan elintärkeää kunnan kulttuurielämän kannalta, vaikka toiminta olisikin lähinnä talkoovoimin toteutettavaa. ²⁰⁹

Jo heti ensimmäisen toimintavuotensa aikana Merikarvia-seuran vaikutus näkyi voimakkaasti kunnan eri tapahtumien järjestämisessä. Esimerkiksi seura oli mukana järjestämässä Merikarvia-viikkoa sekä aloitti joululehtien julkaisemisen yhdessä Merikarvian Lions Clubin kanssa. Joululehdistä on muodostunut jo perinne ja niitä julkaistaan yhä edellä mainittujen kahden yhdistyksen yhteistyönä. Tänä päivänä seuran vastuulla on Merikarvia-viikon aikana kotiseutujuhlan, kotiseutukierroksen sekä ”Kalaa ja kulttuuria” -tapahtuman järjestäminen. Vuodesta 1995 lähtien Merikarvia-seura on palkinnut vuosittain ”Huvitusherra” -tittelillä henkilön, joka on tehnyt ansioituneesti työtä kotiseudun hyväksi. ²¹⁰

Merikarvian historian tutkiminen ja säilyttäminen ovat olennainen osa Merikarvia-seuran toimintaa. Seuran avustuksella Merikarvialle on esimerkiksi kerätty pyttyteollisuudesta kertovaa aineistoa saman katon alle Pyttymakasiiniin, jossa toimii puuastiateollisuudesta kertova museo. Lisäksi Merikarvia-seura avoinnapiittää muita Merikarvialla sijaitsevia museoita. Näitä ovat muun muassa Merikarvian kotiseutumuseo, Kalastusmuseo, kirjailija Matilda Roslin-Kalliolan kirjailijakoti, Kirkkomakasiini, Uudentalon mylly sekä Lukkarin Puustelli. ²¹¹

Merikarvialaisten kiinnostusta omaa kotipaikkakuntaa ja sen historiaa kohtaan Merikarvia-seura on herätellyt useiden eri hankkeiden avulla. Näistä esimerkki-

---

²⁰⁸ Merikarvia-seuran säännöt, 2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?yhdistys/merikarvia_seuran_saannot>.

²⁰⁹ Merikarvia-seuran perustaminen, 2017, <<http://www.merikarvia-seura.fi/?yhdistys/perustaminen>>.

²¹⁰ Merikarvia-seuran toimintaa, 2017, <<http://www.merikarvia-seura.fi/?toimintaa>>.

²¹¹ Merikarvia-seuran toimintaa, 2017, <<http://www.merikarvia-seura.fi/?toimintaa>>.

nä voidaan mainita Sukujen silta –hanke jonka tarkoituksena on kartuttaa tietoa Merikarvialta siirtolaisiksi lähteneiden henkilöiden kohtaloista. Hankkeen tuottamien tietojen pohjalta Merikarvia-seuran on tarkoitus luoda tietopankki sekä pysyvä näyttely internetiin.²¹² Lisäksi seura on aloittanut kotiseutuillojen järjestämisen. Näihin iltoihin seura kutsuu aina vaihtuvan aiheen mukaan luennoitsijoita, joiden Merikarviaa käsitteleviä esityksiä kuka tahansa on tervetullut kuulemaan. Kotiseutuillojen teemoina on ollut esimerkiksi vuoden 1918 tapahtumat, siirtolaisuus sekä Karjala ja evakot.²¹³

4.1.1. Aihetta juhlaan

Vuonna 2003 tuli kuluneeksi kymmenen vuotta Merikarvia-seuran perustamisesta. Tätä merkkipaalua juhlittiin kesäkuun ensimmäisenä päivänä vanhan yhteiskoulun salissa. Juhlan juontajana toimi Merikarvia-seuran aktiivinen jäsen Altti Mäntylä ja puheenjohtaja Jorma Rinne piti puheen, jossa muisteltiin seuran perustamista. Kotiseutu oli myös seuran juhlissa erittäin merkittävässä roolissa. Juhlissa esiintyivät muun muassa Koittankosken pelimannit, Merikarvian nuorisopuhaltajat sekä senioritanhuajat. Juhlissa julkaistiin myös Matleena Pekkasen kirjoittama teos ”Rantahuoneita ja rääkippaatteja”. Teos oli aikaansaatu Merikarvia-seuran hankkeena, jolle oli myönnetty Leader –rahoitus.²¹⁴

Seuraava suuri merkkipaalu Merikarvia-seuran historiassa on ollut sen 20-vuotisjuhlat, jotka järjestettiin 7.7.2013. Juhlallisuudet alkoivat Merikarvian kirkossa järjestetyllä kotiseutujumalanpalveluksella, jonka jälkeen seura laski kukkaseppelet Matila Roslin-Kalliolan ja Arvo Salon haudoille. Tämän jälkeen päivä jatkui varsinaisella juhlalla, joka järjestettiin Mieslauluntalolla. Juhlassa kaikki aiemmin nimetyt Huvitusherrat saivat seura viirin sekä kunniajäsenyyden. Juhlien ohjelmasta vastasivat Merikaria Mieslaulajat, puhallinorkesteri sekä ”Luot-

---

²¹² Merikarvia-seuran sukujen silta –hanke, 2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?ajankohtaista/sukujen_silta_hanke_2231>.

²¹³ Merikarvia-seuran kotiseutuillat, 2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?toimintaa/kotiseutuillat_2038>.

²¹⁴ Merikarvia-seuran 10-v ja 20-v juhlat, 2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?yhdistys/merikarvia_seuran_10_ja_20_v_juhlat>.

sin yölaulu" Oura-oopperasta, jonka esittivät Pertti Kangas ja Jukka Vanhatalo. Juhlapuheen piti seuran pitkäaikainen puheenjohtaja Jorma Rinne.²¹⁵

Tänäkin päivänä Merikarvia-seuralla on merkittävä osuus Merikarvian paikallis-historian kokoajana ja säilyttäjänä. Seuran eri hankkeet ovat pyrkineet kerää-mään Merikarvian historian lisäksi kotiseudusta kiinnostuneita ihmisiä yhteen. Tarkoituksena on myös ollut herättää merikarvialaisten kiinnostus omaa koti-seutua, sen historiaa ja perinteitä kohtaan. Merikarvia-seura on myös vahvasti mukana Merikarvian historiahankkeessa, jossa seuran keräämää aineistoa käy-tetään tutkimusaineistona. Seuralla on vuonna 2016 ollut yhteensä 177 jäsentä ja 23 kunniajäsentä²¹⁶.

---

²¹⁵ Merikarvia-seuran Merikarviaviikko 2013, 2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys/seuran_toiminta/merikarvia_viikolla_vuonna_2013>.

²¹⁶ Merikarvia-seuran toimintakertomus 2016, 2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys/toimintakertomukset/toimintakertomus_2016_2356>.

5. Yhdistykset kulttuuriperinnön vaaliaina

Ensimmäiset Suomeen perustetut yhdistykset olivat niin kutsuttuja edistysseuroja. Näiden tehtävänä oli tarjota jäsenilleen henkisesti ja ruumiillisesti kehittävää toimintaa, joka nähtiin hyödyllisenä niin yksilön kuin yhteiskunnan kannalta. 1800-luvulta lähtien ihmisten vapaa-aika alkoi lisääntyä, jolloin nousi myös huoli siitä, miten ihmiset tämän uuden vapaan käyttävät. Pelkona oli, että väkijuomien kulutus kasvaisi ja ihmiset alkaisivat rötöstellä ja käyttäytyä epäsiiveellisesti. Ratkaisun ongelmaan tarjosivat eri yhdistykset, joiden määrä Suomessa alkoi 1800-luvun lopulla lisääntyä. Yhdistykset tarjosivat jäsenilleen toimintaa ja ajanvietettä, jolloin ihmisille tarjoutui kauhukuvia parempi vaihtoehto vapaa-ajan viettämiseen. 1800-luvun lopussa perustettiin myös ensimmäiset yhdistykset Merikarvialle.

1800-luvulla Suomessa ei ollut vastaavaa yhdistymisvapautta kuin nykyään. Tämän vuoksi jokaisen yhdistyksen oli lähetettävä sääntönsä hallitsijalle hyväksyttäväksi. Käytännössä merikarvialaisten yhdistysten oli lähetettävä sääntöehdotuksensa Turun ja Porin läänin sekä Ahvenanmaan kuvernöörille hyväksyttäväksi, sillä hän edusti hallitsijan valtaa Porin läänissä, johon myös Merikarvia kuului. Sääntöehdotuksen hyväksyminen ei aina ollut itsestään selvää, vaan kenraalikuvernööri saattoi halutessaan myös hylätä ehdotuksen ja näin estää yhdistyksen perustamisen.

5.1. Edistysseurat ihmisten kaitsijoina

Ensimmäinen Merikarvialle perustettu yhdistys oli Merikarvian Nuorisoseura, joka aloitti toimintansa vuonna 1882. Yhdistys oli puhtaasti edistysseura, jonka pääasiallisena tehtävänä oli tarjota jäsenilleen kasvattavaa, siiveellistä ja hyveellistä toimintaa. Tällaisia olivat esimerkiksi erilaiset puheet ja esitelmät, joiden tarkoituksena oli ohjata Merikarvian nuorisoa hyveellisen ja sivistyneen elämän pariin, ja joita järjestettiin aina Nuorisoseuran kokoontuessa.

Opettavaisten esitelmien lisäksi Merikarvian Nuorisoseura järjesti jäsenilleen myös viihdykettä iltamien, tanssien ja arpajaisten muodossa. Lisäksi näytelmiä

esitettiin verrattain paljon yhdistysten jäsenten voimin. Kuten muualla Suomessa, myös Merikarvialla nuorisoseura perusti lukutupia, joiden tavoitteena oli herättää jäsenten kiinnostus lukemista kohtaan, sekä samalla parantaa jäsenten lukutaitoa ja kohentaa sivistystä. Kun Merikarvian Nuorisoseura vuonna 1903 sai oman talon käyttöönsä, se perusti myös lainakirjaston. Vaatimuksena ei ollut, että lainaajien olisi oltava Nuorisoseuran jäseniä, mutta heidän tuli olla luotettuja, yli 15-vuotiaita henkilöitä. Jos halukas lainaaja oli seuralle entuudestaan tuntematon, oli hänen löydettävä seuralle tuttu henkilö, joka suostui menemään lainaajan hyvätapaisuudesta takuuseen. Aluksi kirjastossa oli lainattavissa 33 eri teosta, mutta jo vuoden 1904 loppuun mennessä lainattavien teosten määrä oli lisääntynyt viiteenkymmeneen.

Kokousten, iltamien ja tanssien lisäksi Nuorisoseuran vuoden kulussa olivat vahvasti mukana erilaiset juhlat, joita vietettiin seuran jäsenten kesken. Näistä esimerkkinä voi mainita Runebergin, Snellmanin ja Kalevalapäivän juhlat. Nämä juhlat edustavat hyvin Suomalaisen nuorisoseuraliikkeen arvoja 1800-luvulta pitkälle 1900-lukua asti. Nuorisoseura oli arvoiltaan ja asenteiltaan ”suomenkielinen ja suomenmielinen”. Tämän vuoksi on myös luontevaa, että Nuorisoseuran keskuudessa juhlittiin kansallisrunoilijan, suomenkielen aseman puolustajan ja kansalliseepoksen merkkipäiviä.

Pääasiassa jäsenmaksuista ja ompelijaoston valmistamien tuotteiden myynnistä kerättyjen varojen avulla Merikarvian Nuorisoseura onnistui myös tukemaan sivistystyötä seuran ulkopuolella. Esimerkiksi vuonna 1904 Merikarvian Nuorisoseura lahjoitti 30 markkaa Länsi-Suomen kansanopistolle Huittisiin, sekä 100 markkaa Alakylän kansakoululle ompelukoneen ostamista varten. Nuorisoseuran toiminta ei siis keskittynyt vain omien jäsenten sivistyksen kerryttämiseen vaan se kantoi huolta koko kansasta.

Vuoteen 1915 mennessä Merikarvian Nuorisoseuran toiminta oli laajentunut kattamaan näytelmäharrastuksen ja luentojen lisäksi runonlausuntaa, kotiopintokursseja sekä kaksi kuoroa. Myös urheilun harrastaminen oli tullut mahdolliseksi. Ihmisten henkisen kehittämisen lisäksi pyrkimykseksi oli siis tullut myös ruumiillinen kehittäminen. Muu harrastustoiminta kuitenkin hiipui vähitellen ja 1930-luvulta lähtien Merikarvian Nuorisoseuran toiminta on keskittynyt lähes

yksinomaan kuorolaulun ja musiikkiharrastuksen ympärille. Nuorisoseuran mies- ja sekakuoro olivatkin varsin tunnettuja ja menestyivät hyvin eri kuorolaulukilpailuissa.

Vuonna 1896 perustettu Merikarvian Into – jonka nimi aluksi oli Merikarvian voimisteluseura – oli puhtaasti urheiluseura, mutta sääntöjensä puolesta sekin voidaan lukea edistysseuraksi. Urheiluseurana Merikarvian Into keskittyi pääasiallisesti jäsentensä ruumiillisiin harrastuksiin ja niiden kehittämiseen, mutta säännöissään se pyrki suoraan ohjaamaan jäseniään raittiiseen ja hyvätapaiseen elämään. Seuran taholta jäsenille opetettiin muun muassa hyviä käytöstapoja ja valmentajan kunnioitusta.

Urheilu on koko Merikarvian Innon historian ajan ollut sen toiminnan keskiössä. Toiminta alkoi voimistelulla, mutta varsin pian mukaan tulivat painonnosto, sauvavoimistelu, yleisurheilu, hiihto ja paini. Urheilun lisäksi Into on tarjonnut jäsenilleen ja muille merikarvialaisille erinäisiä vapaa-ajanviettotapoja. Toimintansa alkuvuosina Into järjesti kerran kuukaudessa niin kutsuttuja perheiltamia, jonne jäsenten perheet olivat tervetulleita. Lisäksi seura järjesti vuosittain useita yleisiä iltamia ja tansseja, jotka olivat avoimia kaikille halukkaille osallistujille.

Toinen maailmansota keskeytti Innon toiminnan muutamaksi vuodeksi, mutta heti sodan päätyttyä toiminta jatkui erittäin vilkkaana. Urheiluharjoitusten ja kilpailuihin osallistumisen lisäksi vuoden 1945 aikana järjestettiin useita tansseja, iltamia, naamiaiset ja laskiaiskarnevaalit. Vuosi päättyi juhlallisesti Innon järjestämiin uudenvuoden tanssi-iltamiin. Rungas viihdetoiminta heti sodan päätyttyä lienee ollut keino painaa menneet tapahtumat hetkeksi pois mielestä ja juhlistaa itsenäisyytensä säilyttäneitä Suomea.

Merikarvian Into ei suinkaan ollut ainoa kunnassa toimiva urheiluseura. Merikarvialla on toiminut Innon lisäksi muun muassa Merikarvian Pallo, Kөөrttilän Kiri ja Merikarvian lukko. Useampi paikkakunnalla toiminut urheiluseura herätti 1960-luvun alussa kysymyksen, onko päällekkäin toimivien urheiluseurojen ylläpitäminen kannattavaa. Ehdotusta Merikarvialaisten urheiluseurojen yhdistämisestä puitiin lähes kymmenen vuotta, kunnes asiaan viimein marraskuussa

1970 saatiin päätös Merikarvian Pallon ja Köörttilän Kirin liittyessä Merikarvian Intoon alajaostoina.

Urheilu- ja huvitoiminnan lisäksi Mericampingin leirintäalueen ylläpito ja kehittäminen ovat olleet olennainen osa Merikarvian Innon toimintaa. 1970-luvun alusta lähtien Into on vastannut leirintäalueen hoidosta, alueen vuokrauksesta ja kunnossapidosta. Into on tehnyt alueelle investointeja ja talkoovoimin toteuttanut muun muassa uusien lomamökkien rakennushankkeita sekä vanhojen kunnostustöitä. Kesäaikaan Into on myös järjestänyt kolme suurta tapahtumaa leirintäalueella. Nämä ovat leirintäkauden alussa järjestetyt avajaistanssit, juhannustanssit sekä Kalarieha, jonka Into on järjestänyt yhdessä Merikarvian Mieslaulajien kanssa. Mericampingin tuotto on muodostanut suuren osan Innon budjetista, joten se on ollut urheiluseuralle tärkeä tulonlähde.

Merikarvian Innon historiassa vuodet 1976 ja 1996 ovat olleet juhlavuosia seuran täyttäessä 80- ja 100-vuotta. 80-vuotisjuhlien kunniaksi seura tilasi täydennyksen Erkki Näsiltä hänen jo aiemmin kirjoittamaan Innon historiikkiin. Juhlapäivä alkoi seppeleen laskulla sankarihaudoille, minkä jälkeen varsinaisia juhlatilaisuuksia vietettiin Merikarvian Yhteiskoululla. Ohjelma jatkui torvisoitolla, tervehdyssanoilla, juhlapuheella, tyttöjen voimisteluesityksellä sekä ansiomerkkien ja palkintojenjaolla. Juhlat päättyivät yhteiseen Maammelauluun. Innon täyttäessä pyöreät 100-vuotta, julkaistiin Kerttu Pollarin teos *Satavuotias ja elämänsä vedossa, Merikarvian Into ry 1896-1996*.

5.2. Yhteistyötä yli yhdistysrajojen

Vapaaehtoisia palokuntia alettiin perustaa Suomeen 1860- ja 70-luvuilla. Merikarvialle VPK perustettiin kuitenkin vasta vuonna 1905, kun Merikarvian Innon johdolla kokoonnuttiin asiasta ensikertaa keskustelemaan. Heti perustavassa kokouksessa Merikarvian V.P.K:le valittiin myös kahdeksanhenkinen huvitoimikunta. Ilmeisesti muiden Merikarvialla toimineiden yhdistysten aktiivit tiesivät huvitoimikunnan tarpeellisuuden ja tämän vuoksi sellainen päätettiin myös V.P.K:lle perustaa.

Merikarvian V.P.K:lla oli käytössään oma talo, jota vuokrattiin ahkerasti muille yhdistyksille ja yksityishenkilöille. Erityisesti Merikarvian Nuorisoseura, Into ja Merikarvian työväenseura vuokrasivat taloa omiin kokouksiinsa ja harjoitusseksiksi. Lisäksi Ahlströmin kansakoulu vuokrasi taloa liikuntatuntien järjestämiseksi. Vuoden 1918 jälkeen V.P.K:n taloa vuokrattiin eri yhdistyksille ja yksityishenkilöille tanssien, iltamien, juhlien ja häiden järjestämistä sekä elokuvien esittämistä varten.

Merikarvialle perustettiin Reserviupseerikerho heti sodan päättymisen jälkeen vuonna 1945. Reserviupseerikerhon perustamisen tarpeellisuudeksi todettiin muun muassa se, että se helpottaisi avustusten maksamista sekä auttaisi paikkakunnalla asuvien reserviupseerien välisien siteiden ylläpitämisessä. Reserviupseerikerho tarjosi jäsenilleen harrastustoimintaa, joka ylläpiti taitoja, jotka rintamalla olivat tarpeellisia. Näissä taidoissa Reserviupseerikerho mittasi osaamistaan osallistumalla muiden vastaavien kerhojen välisiin kilpailuihin, sekä Merikarvialla pidettyihin urheilukilpailuihin muiden paikkakunnan yhdistysten kanssa.

Reserviupseerikerho muisti ahkerasti sodassa kaatuneita sekä rintamalla palvelleita veteraaneja. Itsenäisyyspäivän ja vainajien muistopäivän viettäminen ovat olleet tärkeitä päiviä Reserviupseerikerholle. Joka vuosi edellä mainittuina päivinä Reserviupseerikerho on suorittanut seppeleenlaskun sankarihaudoille. Lisäksi vuonna 1953 kerho järjesti yhteisen muisteluillan ”vapaussodan veteraaneille”²¹⁷. Tästä voi heti nähdä, että Reserviupseerikerho vaali ja säilytti ”valkoista perinnettä” omassa toiminnassaan.

Kaksi vuotta Reserviupseerikerhon perustamisen jälkeen toimintansa aloitti Lauttijärven Martat. Yhdistyksen toiminta saatiin nopeasti käyntiin, sillä perustettavan yhdistyksen kaikki jäsenet olivat jo ennestään Marttayhdistyksen jäseniä ja näin ollen yhdistystoiminta oli heille entuudestaan tuttua. Lauttijärven Martat järjestivät jäsenilleen monenlaista toimintaa, jossa erilaiset kurssit ja kodintaitojen opettelu olivat keskiössä. Lisäksi Martat järjestivät juhlia, iltamia, myyjäisiä sekä vuosittain joulujuhlat.

---

²¹⁷ Lehtileike: vanhoja veteraaneja muistettu, Satakunnan Kansa, 11.8.1950, Pöytäkirja 1945–1963, Mkoa.

Vuonna 1993 perustettu Merikarvia-seura on kotiseutuyhdistys, jonka pääasiallisena tarkoituksena on kerätä ja säilyttää Merikarvian historiaa, sekä herättää paikkakuntalaisten kiinnostusta oman kotiseudun historiaa kohtaan. Merikarvia-seuralla on merkittävä rooli kunnan kotiseutumuseoiden esineistön kerääjänä sekä museoiden avoinnapitäjänä. Merikarvia-seura osallistuu myös aktiivisesti eri kotiseutuaiheisten tapahtumien järjestämiseen.

Eri yhdistysten pöytäkirjamerkintöjä läpikäydessä huomaa nopeasti sen, miten samat henkilöt ovat usein toimineet useammassa kuin yhdessä Merikarvialaisessa yhdistyksessä. Asiaan on saattanut vaikuttaa se, että pienellä paikkakunnalla ei aina riittänyt innokkaita henkilöitä yhdistysten toiminnan ylläpitämiseen. Siksi innokkaat yhdistysaktiivit saattoivat samanaikaisesti olla jäsenenä ja istua useamman yhdistyksen hallituksessa samanaikaisesti. Lisäksi yhdistysaktiivien kiinnostus on saattanut olla hyvin laajaa, kattaen urheilun ja vaikkapa kansan sivistyksen. On siis ollut hyvin luonnollista, että henkilöt ovat olleet mukana itselleen tärkeiksi kokemien yhdistysten toiminnassa – vaikka samanaikaisesti. Samojen henkilöiden toimiminen eri yhdistyksissä on varmasti osaltaan edesauttanut Merikarvialaisten yhdistysten yhteistyötä.

1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa yhteistyö eri yhdistysten välillä näkyy tavallisimmin tilojen vuokraamisen muodossa. Jos yhdistyksellä oli käytössään oma talo, sitä vuokrattiin usein muiden yhdistysten käyttöön. Aina tilasta ei edes tarvinnut maksaa vuokraa. Esimerkiksi Merikarvian Into sai käyttää V.P.K:n taloa harjoituksiinsa ilman vuokran maksua, mutta lämmitykseen käytettävät puut Innon oli itse hankittava.

Vähitellen 1900-luvun alussa eri yhdistysten välinen yhteistyö alkoi myös laajentua yhteisten tapahtumien ja kilpailujen järjestämiseen. Vuonna 1916 Merikarvian Nuorisoseura järjesti Kesäjuhlan yhdessä Ylikylän torvisoittokunnan ja Alakylän Nuorisoseuran kanssa. Tämä juhla oli ensimmäinen eri yhdistysten yhdessä järjestämä tapahtuma, johon tutkimuksessani törmäsin. Pitkin 1900-lukua yhdistysten välinen yhteistyö on vain kasvanut. Esimerkiksi Merikarvian Reserviupseerikerho järjesti useita kilpailuja yhdessä Merikarvian Aliupseerikerhon kanssa ja 1970-luvulta lähtien Merikarvian Into alkoi vuosittain järjestää Kalariehaa

yhdessä Merikarvian Mieslaulajien kanssa. Lisäksi Merikarvia-seura on vuodesta 1993 lähtien julkaissut Joululehteä yhdessä Merikarvian Lions Clubin kanssa.

5.3. Huvitoimikuntien rooli

Kaikkiin tutkimiini Merikarvialla toimineisiin yhdistyksiin perustettiin huvitoimikunnat verrattain nopeasti toiminnan aloittamisen jälkeen. Joissain tapauksissa – kuten Merikarvian V.P.K:n ja Lauttijärven Marttayhdistyksen kohdalla – huvitoimikunta valittiin heti perustavassa kokouksessa. Merikarvian V.P.K:n perustamista ajoi Into, jolla oli jo takanaan lähes kymmenen toimintavuotta. Lauttijärven Martat taas perustettiin jo olemassa olevan Marttayhdistyksen rinnalle, eli kaikilla perustavaan kokoukseen osallistuneilla martoilla oli jo kokemusta yhdistyksen toiminnasta ja toimintatavoista. Huvitoimikuntien nopea perustaminen kertoo siis hyvin siitä, miten tärkeitä ne olivat yhdistysten toiminnan kannalta.

Vuonna 1962 Merikarvian Reserviupseerikerhoon perustettiin erillinen naisjaosto, jonka tehtävänä oli järjestää Reserviupseerikerhon juhlia ja muita tapahtumia. Naisjaostolla oli siis kontollaan juurikin samat tehtävät, joita muiden yhdistysten kohdalla hoiti huvitoimikunta. Naisjaoston ompelukerho kokoontui kerran kuukaudessa ja huolehti kaikista Reserviupseerikerhon tapahtumien järjestelyistä. Tällaisia olivat esimerkiksi kahvituksen järjestäminen eri tilaisuuksiin, lasikiais- ja itsenäisyyspäiväjuhlien sekä arpajaisten järjestäminen.

Kaikkien tutkimieni yhdistysten kohdalla huvitoimikuntien tai naisjaoston järjestämien iltamien, tanssien ja muiden tapahtumien kautta kerätty tuotto on muodostanut merkittävän osan yhdistyksen taloudesta. Sen lisäksi, että huvitoimikunnat ja naisjaosto ovat toimintansa kautta tarjonneet yhdistyksen jäsenille ja muille Merikarvialaisille viihdykkeitä, ovat ne myös olleet olennainen osa yhdistyksen toiminnan taloudellisen vakauden kannalta.

Yhdistysten järjestämien tapahtumien keskiössä ovat olleet aina kullekin yhdistykselle tärkeiksi kokemien tapahtumien ja henkilöiden muistaminen. Yhdistykset ovat siis valinneet sille tärkeät menneisyyden jäljet ja muokanneet niistä perintöä, jota ne ovat tietoisesti säilyttäneet ja välittäneet jäsenilleen. Myös yhdis-

tyksen omat merkkipäivät ovat olleet yhdistyksille tärkeitä tapahtumia, joita on muistettu juhlia – ainakin suurimpien tasavuosien kohdalla.

Merikarvian Nuorisoseuralle tärkeitä juhlia ovat olleet Runebergin ja Snellmanin päivät sekä Kalevalanpäivä. Into puolestaan juhlisti vuosittain laskiaista ja uutta vuotta jäsentensä kanssa. Reserviupseerikerholle merkittävimmät juhlallisuudet sijoittuivat vainajienmuistopäivään sekä itsenäisyyspäivään. Lauttijärven Martat taas ovat vuosien saatossa juhlineet milloin Vappua, milloin Kalevalapäivää sekä eri kurssien päättymisiä. Eräs juhla kuitenkin on, jota yhdistysten syntymäpäivien lisäksi jokainen yhdistys vuosittain vietti, ja se on joulukuun joulukuuhla. Joulukuuhla on ollut kaikille tutkimilleni merikarvialaisille yhdistyksille niin tärkeä perinne, että sitä on vietetty yhdistyksen jäsenten kanssa joka vuosi.

5.4. Katse tulevaisuuteen

Suomen historian tapahtumat ovat vaikuttaneet merkittävästi Merikarvian yhdistyselämään. Autonomian aika, itsenäistyminen ja sitä seurannut sisällissota, toinen maailmansota, muuttoliike maalta kaupunkeihin sekä viimeisten vuosikymmenien aikana noussut kiinnostus omaa kotiseutua kohtaan näkyvät myös Merikarvialla perustetuissa ja toimivissa yhdistyksissä.

Ensimmäiseksi Merikarvialle perustettiin edistysseuroja, jotka tarjosivat jäsenilleen yksilöllä kehittävästä ja sivistävää toimintaa. 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa perustettujen yhdistysten toiminnassa näkyy taukoja juurikin vuoden 1918 sekä toisen maailmansodan aikana. Sotien jälkeen perustettiin rintamaveteraaneille omia yhdistyksiä, joissa sodan kokeneet saattoivat puhua kokemuksistaan sekä ylläpitää rintamalla vaadittuja taitoja. Kohti nykypäivää tultaessa ihmisten kiinnostus omaa paikallishistoriaa kohtaan taas on synnyttänyt Merikarvialle useamman kyläyhdistyksen ja kotiseutuyhdistyksen.

Tutkimukseni on kattanut vain pienen osan Merikarvian yhdistyshistoriaa esitellen viisi eri Merikarvialla toiminutta yhdistystä. Tulevaisuudessa Merikarvian yhdistyselämää voisi tutkia laajemmaltikin, mutta niin laajan tutkimusaineiston

pohjalta työ tulisi olemaan jo väitöskirjatasoinen tutkimus. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia, millaisia yhdistyksiä muilla vastaavilla paikkakunnilla on toiminut saman aikarajauksen puitteissa. Olisi mielenkiintoista nähdä, voiko Merikarvian ja jokin muun kunnan yhdistystoiminnan välillä nähdä yhtäläisyyksiä vai eroavatko ne kenties toisistaan. Lisäksi olisi mielenkiintoista tutkia, millainen yhdistyshistoria ruotsinkielisissä kunnissa on ollut, sekä verrata sitä suomenkielisten kuntien kanssa. Kenties tulevaisuudessa eri tutkimustulosten vertailu ja linjojen veto on mahdollista.

6. Lähteet

TUTKIMUSAINEISTO

Kotiseutuarkisto

Into 1950-1970

INTO RY, Pöytäkirjat 1970–1985

Kuntakokouksen pöytäkirja 23/5 1893 – 4/8 1900

Lautjärven Marttayhdistys, V: 1947–1955

Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1955–1966

Lautjärven marttayhdistyksen Pöytäkirja 1967–1974

Lauttijärven Marttayhdistys ry. Pöytäkirja 1974–1986

N II, Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirjat 19 16/IX 02–

Merikarvian Nuorisoseuran pöytäkirja v. 1929

Merikarvian Voimisteluseura Innon Pöytäkirja 1912–1949

Merikarvian Voimisteluseuran Pöytäkirja ja Säännöt 1989–1912

Merikarvian W.P.K. Pöytäkirjat aljettu v. 1934

Merikarvian Yli- ja Alakylän Vapaaehtoisen Palokunnan Pöytäkirja Vuosilta 1905–1906–1907–1908–1909–10–11–12–13, 1914–15, –1926

Pöytäkirja 1945–1963 (Reserviupseerikerho)

Pöytäkirjat 1986–1989 (Into)

1962–1971 (Reserviupseerikerhon naisjaosto)

Turun Maakunta-arkisto

MERIKARVIAN NIMISMIESPIIRI, Huvilupaluettelo 1924–1937, Bha 1, Maakunta-arkisto

MERIKARVIAN NIMISMIESPIIRI, Huvilupaluettelo, 1937–1958, Bha 2, Maakunta-arkisto

MERIKARVIAN NIMISMIESPIIRI, Huvilupaluettelot, 1958–1961, Bha 3, Maakunta-arkisto

MERIKARVIAN NIMISMIESPIIRI, Huviluvat, 1979 (vedetty yli), 1–206/79, 1980, 1–206/80, Edca 4, Maakunta-arkisto

MERIKARVIAN NIMISMIESPIIRI, Luettelo annetuista päätöksistä huvi- yms. tilaisuuksiin, 1961–1970, Bha 4, Maakunta-arkisto

MERIKARVIAN NIMISMIESPIIRI, Luettelo annetuista päätöksistä huvi- yms. Tilaisuuksiin, 1970–1982, Bha 5, Maakunta-arkisto

MERIKARVIAN NIMISMIESPIIRI, Yhdistysluettelot, 1916, 1939–1968, Bhc 1, Maakunta-arkisto

Merikarvian kunnanarkisto

Merikarvian KUNTA, Kvalt ja kunntk, viranomainen, III:28, Ca:1, Palolautakunnan pöytäkirjat 13/12-34 – 12/1-39

Artikkelit

Merikarvian Into juhlisti 110-vuotista taivaltaan, Merikarvialehti 23.11.2006, s. 6–7

Verkkosivut

Merikarvian Into, lajit, viitattu 14.6.2017, <<http://www.merikarvianinto.fi/?p=/lajit>>

Merikarvian kunnan kotisivut, viitattu 9.5.2017, <<http://www.merikarvia.fi/?p=/info/tilastotietoja>>

Merikarvia-seuran kotiseutuillat, viitattu 11.6.2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?toimintaa/kotiseutuillat_2038>

Merikarvia-seuran Merikarvia-viikko 2013, viitattu 11.6.2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?yhdistys/seuran_toiminta/merikarvia_viikolla_vuonna_2013>

Merikarvia-seuran perustaminen, viitattu 6.6.2017, <<http://www.merikarvia-seura.fi/?yhdistys/perustaminen>>

Merikarvia-seuran sukujen silta –hanke, viitattu 11.6.2017,
<http://www.merikarvia-seura.fi/?/ajankohtaista/sukujen_silta_hanke_2231>

Merikarvia-seuran säännöt, viitattu 6.6.2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys/merikarvia_seuran_saannot>

Merikarvia-seuran toimintaa, viitattu 11.6.2017, <<http://www.merikarvia-seura.fi/?/toimintaa>>

Merikarvia-seuran toimintakertomus 2016, viitattu 11.6.2017,
<http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys/toimintakertomukset/toimintakertomus_2016_2356>

Merikarvia-seuran yhdistys, viitattu 11.6.2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys_1856>

Merikarvia-seuran 10-v ja 20-v juhlat, viitattu 11.6.2017, <http://www.merikarvia-seura.fi/?/yhdistys/merikarvia_seuran_10_ja_20_v_juhlat>

Rekisteröimätön yhdistys, Patentti- ja rekisterihallitus, viitattu 11.5.2017,
<https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroity_ja_rekisteroimaton_yhdistys/ekisteroimatonyhdistys.html>

Rekisteröity yhdistys, Patentti- ja rekisterihallitus, viitattu 11.5.2017.
<https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/rekisteroity_ja_rekisteroimaton_yhdistys/ekisteroity_ja_rekisteroimaton_yhdistys.html>

Suomen teollisuustuotannon kasvun vuodet, 2007, Tilastokeskus, viitattu 5.6.2017, <<http://www.stat.fi/tup/suomi90/toukokuu.html>>

Tarkemmat tiedot väestönmuutoksen osatekijöistä, Satamittari, viitattu 6.6.2017, <<http://www.satamittari.fi/V%C3%A4est%C3%B6nmuutos>>

Väkiluku sukupuolen mukaan alueittain sekä väestömäärän muutos 31.12.2016, Tilastokeskus, viitattu 9.5.2017,
<http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_vaerak/010_vaerak_tau_123.px/table/tableViewLayout1/?rxid=bf96de50-fc0c-49c2-b04c-98825ab1be17>

Yhdistyslaki, 1989, viitattu 30.1.2017,
<<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503>>

Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016,
<http://yhdistysrekisteri.prh.fi/oyhaku.htx?kieli=1&oskori=NEW&hakuraja=0&nimi=&kotipaikka=Merikarvia&ensrek=&viimrek=&osoite=&vapaa=&sb_haku=Hae>

KIRJALLISUUS

Andersson, Harri 1980: Kylän suhde ympäristöönsä. Teoksessa Tommila, P. & Heervä, I. (toim.) *Muuttuva kylä*, s. 163-187. Vaasa Oy, Vaasa

- Anttila, Veikko 1980: Kyläyhteisöjen kulttuurinen integraatio. Teoksessa Tommila, P. & Heervä, I. (toim.) *Muuttuva kylä*, s. 250-291. Vaasa Oy, Vaasa
- Friberg, Rainer 2003: Kuorotoiminta harrastuksena. Teoksessa Riikonen, V. (toim.) *Valistuksesta tietämysyhteiskuntaan*, s. 181-200. Opintotoiminnan keskusliitto ry. Kansanvalistusseura. Dark Oy, Vantaa.
- Grönstrand, Heidi 2008: Kaksi kieltä, kaksi kansaa. Teoksessa Haapala, Löytty, Melkas & Tikka (toim.) *Kansa kaikkivaltias. Suurlakko Suomessa 1905*, s. 369-382. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä
- Heervä, Ismo 1980: Merikarvian kirkonkylä. Teoksessa Tommila, P. & Heervä, I. (toim.) *Muuttuva kylä*, s. 64-93. Vaasa Oy, Vaasa.
- Heervä, Ismo 1974: *Merikarvian kirkonkylän taloudellinen kehitys vuosina 1860-1940*. Turun yliopiston kylätutkimusryhmän julkaisuja 21, Turku
- Heino, Ulla 1980: Kyläyhteisön historialliset edellytykset. Teoksessa Tommila, P. & Heervä, I. (toim.) *Muuttuva kylä*, s. 127-162. Vaasa Oy, Vaasa
- Honkala, Kauko 1980: Kyläyhteisön sosiaalinen kiinteys. Teoksessa Tommila, P. & Heervä, I. (toim.) *Muuttuva kylä*, s. 215-249. Vaasa Oy, Vaasa
- Ihanus, Juhani 2003: Taiteen merkityksistä. Teoksessa Riikonen, V. (toim.) *Valistuksesta tietämysyhteiskuntaan*, s. 201-216. Opintotoiminnan keskusliitto ry. Kansanvalistusseura. Dark Oy, Vantaa.
- Kivilaakso, Aura; Haanpää, Riina & Tuomi-Nikula, Outi 2013: KulttuuriperintökySYMysten jäljillä. Teoksessa Haanpää, Kivilaakso & Tuomi-Nikula (toim.) *Mitä on kulttuuriperintö?* s. 12-27. SKS, Helsinki.
- Kokko Heikki 2008: Sivistyksen surkea tila. Teoksessa Haapala, Löytty, Melkas & Tikka (toim.) *Kansa kaikkivaltias. Suurlakko Suomessa 1905*, s. 297-320. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä
- Korhonen, Anu, 2005: Kun tapasin noidan kapakassa: kuviteltuja keskusteluja kulttuurihistoriasta. Teoksessa Meurman-Solin, A. & Pyysiäinen, I. *Ihmistieteet tänään*, s. 143-168. Tammerpaino Oy, Tampere
- Leimu, Tuula 1980: Kyläyhteisö elämänmiljöönä. Teoksessa Tommila, P. & Heervä, I. (toim.) *Muuttuva kylä*, s. 188-214. Vaasa Oy, Vaasa
- Melkas, Kukku & Löytty, Olli 2008: Jalon sivistyneistön kuriton kansa. Teoksessa Haapala, Löytty, Melkas & Tikka (toim.) *Kansa kaikkivaltias. Suurlakko Suomessa 1905*, s. 237-252. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä
- Metsämuuronen, Jari 2001: *Metodologian perusteet ihmistieteissä*. Viro
- Mylly, Juha 2009: Miten Suomi sai oman historian? Suomalaisen identiteetin murros. Teoksessa Soikkanen, T. (toim.) *Taistelu autonomiasta. Perustuslait vai itsevaltiuus?* s. 87-133. WS Bookwell OY, Porvoo

- Nevanlinna, Tuomas 2003: Viisauden paikanpitäjistä bodybildungiksi. Teoksessa Riikonen, V. (toim.) *Valistuksesta tietämisyhteiskuntaan*, s. 133-164. Opintotoiminnan keskusliitto ry. Kansanvalistusseura. Dark Oy, Vantaa.
- Numminen, Jaakko 1961/2011: *Yhteisön voima. Nuorisoseuraliikkeen historia, synty ja kasvu*. Edita Publishing Oy, Helsinki
- Näsi, Erkki 1966: *Merikarvian Into 1896-1966*. Historiikki (70v.). Satakunnan Kirjateollisuus Oy:n kirjapaino, Pori
- Pitkänen, Matti A. 1978: *Merikalastajat*. Amer-yhtymä Oy Weilin + Göös, Espoo
- Pollari, Kerttu 1996: *Satavuotias ja elämänsä vedossa, Merikarvian Into ry 1896-1996*. MPrint, Mänttä
- Raatikainen Panu 2005: Ihmistieteet – tiedettä vai tulkintaa? Teoksessa Meurman-Solin, A. & Pyysiäinen, I. *Ihmistieteet tänään*, s. 39-61. Tammerpaino Oy, Tampere
- Rinne, Anna-Maija & Rinne Jorma 2007: *"Martta, Martta..." Lautijärven Marttojen kuusi vuosikymmentä*. Historiikki.
- Salo, Petri 2003: Sivistyksellinen aikuiskasvatus järjestöllisen sivistystyön haasteena. Teoksessa Riikonen, V. (toim.) *Valistuksesta tietämisyhteiskuntaan*, s. 107-132. Opintotoiminnan keskusliitto ry. Kansanvalistusseura. Dark Oy, Vantaa.
- Seppälä, Minna 1984: Merikarvian nuorisoseuran historiikki. Harjoitustyö. Nuorisopolitiikka ja järjestöoppi. Suomen nuoriso-opisto.
- Sivula, Anna 2013: Puuvillatehtaasta muistin paikaksi. Teollisen kulttuuriperintöprosessin jäljillä. Teoksessa Haanpää, Kivilaakso & Tuomi-Nikula (toim.) *Mitä on kulttuuriperintö?* s. 161-191. SKS, Helsinki.
- Thurén, Torsten 1991/1996: *Vetenskapsteori för nybörjare*. Team Offset, Malmö
- Tikka Marko 2008: Mitä tapahtui? Teoksessa Haapala, Löytty, Melkas & Tikka (toim.) *Kansa kaikkivaltias. Suurlakko Suomessa 1905*, s. 15-42. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä
- Tikka, Marko 2009: *Kun kansa leikki kuningasta. Suomen suurlakko 1905*. Hakapaino Oy, Helsinki
- Tommila, Päiviö 2008: *Suomen autonomian synty 1808-1819*. Valtioneuvoston kanslia, Edita Prima Oy, Helsinki
- Tuomi, Jouni 2007: *Tutki ja lue. Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen*. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä

Sotarauta, Markku 2003: Luovat yksilöt ja heimot tietämysyhteiskunnassa. Teoksessa Riikonen, V. (toim.) *Valistuksesta tietämysyhteiskuntaan*, s. 43-80. Opintotoiminnan keskusliitto ry. Kansanvalistusseura. Dark Oy, Vantaa.

Tuomisto, Jukka 2003: Vapauden kaipuu vapaassa sivistystyössä. Teoksessa Riikonen, V. (toim.) *Valistuksesta tietämysyhteiskuntaan*, s. 43-80. Opintotoiminnan keskusliitto ry. Kansanvalistusseura. Dark Oy, Vantaa.

Virmavirta, Jarmo 2009: Suomen säätyläiset olivat rähmällään – lopputuloksena Suomen valtio. Teoksessa Soikkanen, T. (toim.) *Taistelu autonomiasta. Perustuslait vai itsevaltiut?* s. 202-219. WS Bookwell OY, Porvoo

Ylikangas, Heikki 2007: *Suomen historian solmukohtat*. WS Bookwell Oy, Juva

Yrjölä, Pentti 2003: Aikuiskoulutuspolitiikka vapaassa sivistystyössä ja opintokeskusten toiminnassa. Teoksessa Riikonen, V. (toim.) *Valistuksesta tietämysyhteiskuntaan*, s. 81-106. Opintotoiminnan keskusliitto ry. Kansanvalistusseura. Dark Oy, Vantaa.

7. Liitteet

Liite 1.

Merikarvialle ensikertaa rekisteröidyt yhdistykset toimialoittain vuosien 1882–2010 välillä (pois lukien puoluepoliittiset ja uskonnolliset yhdistykset).

Toimiala	1882-1944	1945-1980	1945-2010	Yht.
Ammattiyhdistys	1	11	4	16
Harrastus	2	6	16	24
Kalastus	1	1	1	3
Kotiseutu		1	3	4
Koulu		2	1	3
Maanpuolustus		5	1	6
Maatalous	3	9	1	13
Marttayhdistys		2	2	4
Metsästys	1	7		8
Urheilu	3	2		5
Muu		8	8	16

Lähde: Yhdistysrekisteri, viitattu 10.10.2016,

<http://yhdistysrekisteri.prh.fi/oyhaku.htx?kieli=1&oskori=NEW&hakuraja=0&nimi=&kotipaikka=Merikarvia&ensrek=&viimrek=&osoite=&vapaa=&sb_haku=Hae>